

Št. 092

**JANUAR
2014**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI ULICE

Odgovorna in izvršna urednica:

Mirjam Gostinčar

Tehnični urednik:

Chris Hartke

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Luna Jurančič Šribar, Jean Nikolić, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva:

Ana Breznik, Gregor B. Hann, Jurij Kunaver, Peter Kvac, Barbara Jozelj,

Peter Pitambar Pangerc

Oblikovanje:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Janne Karlsson, Nik Knez-posthumno, Janez Kompare,

Laura Ličer, Damjan Majkič, Lea Mihalič, Severa, Tjaša Žurga-Žabkar

Fotografiji:

Nada Žgank, Žigažaga

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR,

v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0510 0801 2105 010 odprt pri ABanki Vipava d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

030 323 306

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajalci prodajajo časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa Kralji ulice izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beračim.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosimo kupce, naj nam v uredništvo sporočijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavajanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana – Urad vlade RS za komuniciranje

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve – Ministrstvo za kulturo

Ministrstvo za zdravje – FIHO

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov

ne odražajo vselej mnenj uredništva.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

ZA EVROPO GRE
ZA VAS GRE

Vključite se v razpravo

Evropsko leto državljanov 2013
www.evropskoletodrzavljanov2013

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Uvodnik:

»WE WANTED TO BE THE SKY«*

foto: osebni arhiv

*Hoteli smo biti nebo (Neonski napis ob Slovenski cesti)

Odraščala je v tisti hiši na vogalu. Tam so malo posebni, se je večkrat govorilo naokoli. Malo posebni, radi rečejo ljudje, ko hočejo povedati, da imajo nekoga za čudnega, ubrisanega. Živeti v hiši alkohola, tudi zlorabe, se je govorilo ... V bistvu ne gre več toliko za živeti kot preživeti. To je bil njen svet. Kot kakšen mehurček, zunaj katerega poteka »normalno« življenje, ona pa ne more tja. Saj ga niti ne pozna, ne ve, kako je »čutiti« tam. Včasih ga je malo zaslutila, med drugimi otroki, med redkimi obiski drugih družin, v šoli, ampak to je bilo premalo, da bi naravnala svoj kompas za življenje.

In potem je v svetu, v katerem je živela, izumljala svoje majcene svetove. Takšne, v katerih je bila samo ona, v katerih je našla svoj mir, ko ji je bilo najbolj hudo. Tam si je, celo ko je bila že odrasla, vedno znova dopovedovala, da je vredna ... Da je vredna čisto in povsem toliko kot kateri koli drug človek in si zasluži svoj prostor na tej zemlji. O čem več, niti ko je odrasla, ni razmišljala. Želela si je le tistega »normalnega« mirnega življenja. Ampak zanj je bilo to prekleto težko. Opazovala je nekatere ljudi, kako elegantno plavajo skozi življenje, brez kakšnih večjih pretresov, kocke se jim skladajo druga za drugo, vse se zdi lahko. Pri njej ni bilo nikoli lahko. Vsak dan se je zdel sam po sebi boj. In tudi če se je kdaj za trenutek zazdelo, da ji bo uspelo – ljubeč fant, sprejem na fakulteto, urejeno najeto stanovanje ... – se je slej ko prej porušilo. Borila se je. Borila se je kot levinja, za tisto svojo podobo »normalnega« življenja. A starejša kot je bila, manj moči je imela graditi vse znova, znova in znova ... Se pobirati, spet padati in se znova pobirati. Vedno bolj jo je vleklo k »svojem«, k alkotu, razsutju, k tistemu, kar pozna, kar ji daje domačo občutek, kjer se počuti enaka z enakimi. Pri njih ni imela občutka, da so nekaj več, kot je čutila pri vseh ostalih, »normalnih« ljudeh.

Zdaj sedi tam, v zavetju hiše za javno upravo. Vsak dan na svojem sivem modrocu, s cigareto med porumenelimi prsti in vedno polnimi žepi suhega kruha za golobe, ki ves čas frfotajo okrog nje. Včasih, ko te pogleda, še vidiš pobilsk v očeh, samo zdaj so želje in dosežki postali zanj nekaj drugega. Dosežek je recimo preživeti še eno mrzlo noč. Neverjetno je, kako imamo ljudje, ki živimo fizično povsem blizu, v istem okolju, lahko v življenju povsem drugačne želje, kako se lahko naši dosežki povsem razlikujejo. Eni imajo dobro podlago, bi se reklo in že na samem začetku dobijo tisti občutek varnosti, urejenosti. Njihovo občutenje sveta, njihova čustva se oblikujejo v skladu s tem. Nekateri, milo povedano, padejo v kaos. In njihovo občutenje sveta in sebe v njem se takisto razvije v skladu s tem. Za prve morda pride tako opevana »normalnost« urejenega življenja kar sama po sebi in potem lahko pobirajo le še sladkorčke kot je dobra izobrazba, srečna družina... Drugi se morajo za »normalnost« dobesedno boriti, ker je to pravzaprav vse kar želijo. In v tem boju vsekakor ne pomaga, da ostali gledajo nanje, in jih imajo za posebne. Niti slučajno ne. Ker niso »posebni«, prav nobena posebna vrsta niso. Pa naj bo pravi dosežek v 2014, vam želimo s cestnega uredništva, videti in spoznavati tudi druge svetove, brez predsodkov, brez vzvišenosti. Letos se soočimo s svojo posebnostjo!

Luna Jurančič Šribar

Kazalo:

- 2 **UVODNIK**
- 3 **TO SEM JAZ**
- 4 **JAVNI ZAVOD MLADI ZMAJI**
- 6 **POGOVOR Z IRFANOM BEČIROVIČEM,
PREDSTAVNIKOM IZBRISANIH**
- 8 **KRIŽARJEVA KOLUMNA**
- 9 **TATU ZGODBA**
- 10 **MISIJONAR PEDRO OPEKA V LJUBLJANI**
- 12 **NEKAJ CESTNIH**
- 12 **ANEKDOTE IZ PRODAJE**
- 14 **DOGODKI**
- 16 **ZGODBE O KOLESIH**
- 17 **SOL IN KOPER**
- 18 **KRALJI ULICE IN N'TOKO**
- 20 **GOSTUJOČI KOLUMNIST**
- 21 **KRALJICA IN KRALJICA**
- 22 **KRALJEVI RECENZOR**
- 24 **IZZA REŠETK**
- 25 **EHO IZ TOTEGA KONCA**
- 26 **PODPIRAM**
- 26 **LJUDSKA KUHNA**
- 28 **BREZPLAČNE PRIREDITVE**
- 29 **OGLASNA DESKA**
- 30 **RAZVEDRILO**

To sem jaz:

ADI

foto: Biba

V Slovenijo sem prišel leta 1988. Takrat je Slovenija veljala za Ameriko, obljubljen deželo, kjer se cedita med in mleko. Nekaj časa je bilo temu res tako in zato sem bil zadovoljen, srečen, zaljubljen, predvsem pa - zaposlen. Nato pa sem pri izvajanju del za privatnika počasi pričel videvati tudi drugačno plat, med in mleko pa sta imela vedno bolj okus po pelinu. Po več kot štirih mesecih dela brez plačila nisem bil več finančno sposoben plačevati najemniškega stanovanja in pristal sem na cesti. Kaj hitro sem spoznal tudi druge brezdomce in uvidel, da še zdaleč nisem sam in edini, ki mu je sreča obrnila hrbet. Prvo luč upanja sem našel, ko me je eden od uličnih sotrpinov usmeril po pomoč na Kralje ulice. Sčasoma sem se navadil tamkajšnjih ljudi in naved, spoznal pa sem tudi Bojana, ki je kmalu postal moja opora in v mojih očeh je najin odnos presegel meje običajnega odnosa uporabnik-strokovni delavec.

03
KRALJI
ULICE

Lea Artist Mihalič

Postal sem tudi aktivni prodajalec časopisa Kralji ulice. Pred približno dvema letoma sem zaradi obljubljenega dela priromal na obalo. Delo in obljube s tem v zvezi so se sicer sfižili, vendar sem dokaj hitro spoznal, da mi sprememba dobro dene, zato sem se odločil ostati. Spoznal sem tudi nove prijatelje in se vključil v projekt PLOB, v okviru katerega prodajam časopis. Skozi ves ta čas je moja edina in največja prioriteta pridobitev državljanstva, saj sem žal eden izmed izbrisanih. Brez Bojanove pomoči bi bila to zame prehuda preizkušnja in mi zagotovo ne bi uspelo. Nekje vmes bi enostavno obupal, saj je postopek prezapleten, predvsem pa se vleče že leta in leta.

PRED PRIBLIŽNO DVEMA LETOMA SEM ZARADI OBLJUBLJENEGA DELA PRIROMAL NA OBALO. DELO IN OBLJUBE S TEM V ZVEZI SO SE SICER SFIŽILI, VENDAR SEM DOKAJ HITRO SPOZNAL, DA MI SPREMEMBA DOBRO DENE, ZATO SEM SE ODLOČIL OSTATI.

JAVNI ZAVOD MLADI ZMAJI

Strokovno vodeni in dostopni programi za kakovostno preživljanje prostega časa mladih, otrok in družin pomembno oblikujejo bivanjsko izkušnjo mesta. V tem smislu si Javni zavod Mladi zmaji prizadeva oblikovati varne okoliščine na ravni četrtnih skupnosti. Tam mladi vsakodnevno iščejo nasvet, družbo ali zgolj razumevanje. Z odpiranjem središč druženja zavod ponuja mladim možnost globljega povezovanja s širšim bivanjskim okoljem. O tem sem se pogovarjala s koordinatorko Četrtnega mladinskega centra Bežigrad »Mladinc«, specialistko za mladinsko delo Katarino Žugman.

Pozdravljena, Katarina. Gre torej za mladinske centre, odprte na različnih koncih Ljubljane, ki ponujajo kvalitetno preživljanje časa mladini in so brezplačni. Kaj se torej dogaja pri vas?

Javni zavod Mladi zmaji – Center za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih je ustanovila Mestna občina Ljubljana. Pod svojim okriljem trenutno združuje štiri četrtne mladinske centre: Bežigrad, Črnuče, Zalog, Šiška ter Družinski center Mala ulica, ki je namenjen pretežno predšolskim otrokom in njihovim staršem. Znotraj centrov preizkušamo vedno nove stvari, mladostnikom skratka nudimo zares pestro paleto različnih brezplačnih delavnic in aktivnosti:

- spoznavamo različne oblike športa;
- smo sami svoji mojstri, ustvarjamo nakit ali modeliramo;
- se borimo z notami in inštrumenti;
- napenjamo eko moči;
- brskamo po spletu;
- si ogledamo ali posnamemo hud film ali glasbo na CD;
- imamo turnirje v namiznem tenisu;
- se držimo pravil pri družabnih igrah;
- se pogovarjamo, filozofiramo, razglabljam.

V našem zavodu enkrat na leto objavimo javni razpis za sofinanciranje mladinskih aktivnosti v četrtnih mladinskih centrih. Nepridobitne organizacije lahko prijavijo svoje programe v skladu s potrebami mladinskih centrov. Izbrane organizacije pri nas izvajajo razne aktivnosti, poleg tega pa si lahko brezplačno izposodijo prostore, če gre za izvajanje neprofitne dejavnosti.

Nudimo tudi:

- brezplačno učno pomoč;
- prvo pomoč pri domačih nalogah;
- nasvet pri ostalih šolskih obveznostih.

Če sta vreme in ekipa prava, jo popihamo v kino, na morje ali bazen, organiziramo tematske tabor, zagrizemo v plezalne stene, prečesmo Slovenijo po dolgem in počez ali skočimo v tujino na med-narodne mladinske izmenjave. Če ni delavnice, se mladostniki s koordinatorki ali prostovoljci igramo družabne igre, debatiramo o pomembnih temah, igramo ročni nogomet, namizni tenis ... na voljo pa so tudi računalniki in TV, vse to je zadnje čase vedno redkeje v uporabi. Povezujemo se tudi z okoliškimi šolami, centri za socialno delo, četrtnimi skupnostmi ter drugimi pomembnimi organizacijami in institucijami iz lokalnega okolja. Kadar smo povabljeni, sodelujemo tudi v medinstitucionalnih timih. V vsakem centru sta zaposlena dva usposobljena koordinatorska, specialistka za mladinsko delo, ki poskrbita za to, da v mladinskem centru nemoteno teče program in da mladim obiskovalcem nudita domače, kreativno in varno vzdušje.

Izpostaviva nekaj projektov, dogodkov, mogoče izletov, na katere ste ponosni?

Ponosni smo na več projektov in dogodkov, v Zalogu na projekt Zalograd, kjer mladi pomagajo pri revitalizaciji soseske oziroma obnovi zunanjega športnega igrišča OŠ Zalog. Vsako leto, v pomladanskem in jesenskem času, organiziramo javno prireditev in nogometni turnir za mlade in ostale prebivalce Zaloga z naslovom »Plata - z nogometom proti diskriminaciji«. V Črnučah so letos organizirali medijsko dobro pokrito dobrodelno akcijo »Pospravi omaro in daruj«. Sicer pa mladi

foto: arhiv Mladi zmaji

v centru postavljajo glasbeni studio in v namen pridobivanja sredstev je bil 14. 12. 2013 v Kulturnem domu Črnuče organiziran dobrodelni koncert. V Šiški so letos v sodelovanju s Kinom Šiška prvič izvedli festival »Morš bit kul« in odmeven dobrodelni dogodek »Kar imam, drugemu dam«. Za Bežigradom smo ponosni na dvodnevni poulični festival »Biti mlad je zakon«, ki se zgodi vsako leto ob koncu poletnih počitnic in vključuje vse starostne skupine prebivalcev soseske BS3. Poleg tega je uspešen projekt individualnega spremljanja, v katerega je vključeno veliko otrok in mladih. Deležni so psihosocialne in učne pomoči s strani prostovoljcev.

Morda še besedo ali dve o prostovoljcih. Koliko jih imate in kako so usposobljeni?

Trenutno imamo v štirih centrih 43 prostovoljcev, po večini so to študenti (največ iz Fakultete za socialno delo in Pedagoške fakultete, ki pri nas opravljajo prakso), nekateri pa so že zaposleni. Imajo različne izkušnje, znanja in želje po nujenju pomoči. Za vse je obvezno vikend usposabljanje, ki je brezplačno. Tam se seznanijo z vsemi pomembnimi temami za delo z otroki in mladimi v naših centrih. Za nas so prostovoljci zelo dragoceni, kar jim skušamo pokazati.

Za starejše in dijakke imate, glede na potrebe, organizirane brezplačne inštrukcije. So te na razpolago po vseh centrih ali samo za Bežigradom?

Brezplačna učna pomoč poteka v vseh centrih po predhodnem dogovoru in glede na naše zmožnosti (število prostovoljcev in drugih, ki pomagajo mladim pri učenju).

Povejva, kje vse so vaši centri?

Poleg bežigradskega so še v Črnučah, Šiški in Zalogu. Prostočasne delavnice izvajamo enkrat tedensko (ob sredah) v Četrtni skupnosti Posavje in Golovec. Kako priti do nas, je moč najti na spletni strani www.mladizmaji.si.

Kakšen je urnik centra in kdaj se mladi pri vas lahko zbirajo? Kako je med vikendi?

Med šolskim letom se dolgčas otepamo od ponedeljka do petka med 14. in 19. uro, v bežigradskem in šišanskem centru pa tudi ob sobotah med 10. in 14. uro. V času poletnih počitnic smo na voljo med 10. in 18. uro. Na izlete in tabor se odpravimo ob koncih tedna ali čez vikend.

Bi morda delili z nami kakšno prijetno izkušnjo, spomin na to, kako ste nekomu resnično pomagali?

V šestih letih dela se je nabralo veliko prijetnih izkušenj, tako da težko izpostavim le eno. Naš namen je dosežen, ko začutim, da se mladostnik pri nas počuti varno, da smo vzpostavili nek odnos, si zaupamo in se odprto pogovarjamo o stiskah in težavah. Ali ko se »stari člani«, ki so pred raznimi življenjskimi preizkušnjami, vračajo k nam. Vse to mi daje energijo za naprej.

Maja Klemenčič

SAMOTA

Zavem se,
nisem
sama.

Sama v samoti,
edini, ki
me
nežno
objame
v mesečini
noči.
Samota,
ki
spregovori,
govori.

Iva Tisa

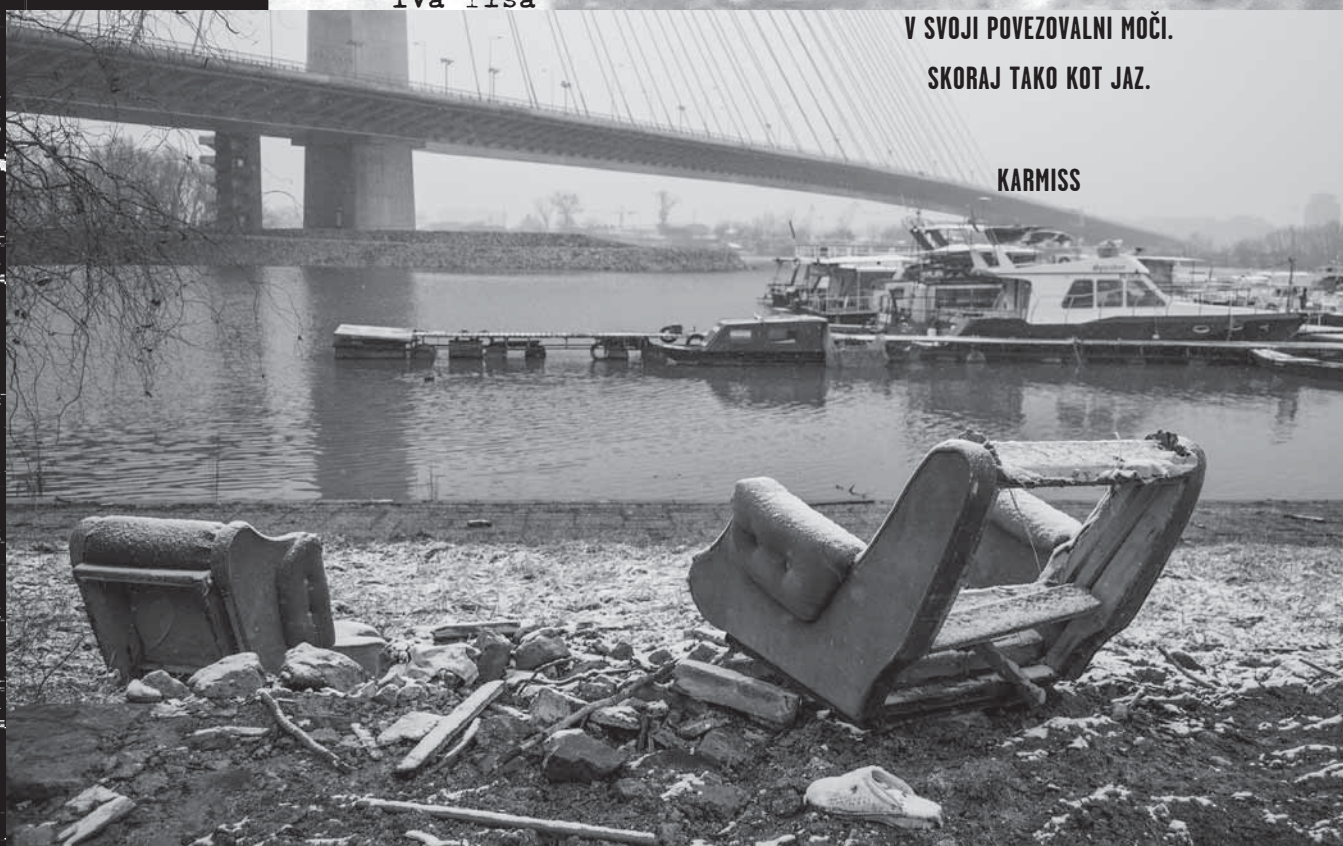
5 LET

(PESEM, KI JO JE NAVDIHNIL IPHONE.)

KAKO SI LEP IN SVETLEČ,
KO TE GLEDAM V IZLOŽBI
IN ONEMIM, KO POMISLIM,
DA TE PRED PETIMI LETI ŠE NI BILO
IN NIKOMUR NI BILO DANO,
DA BI O TEBI NAPISAL PESMICO.

TAKO SI LEP IN SVETLEČ,
NEZNOSNO IMPRESIVEN
V SVOJI POVEZOVALNI MOČI.
SKORAJ TAKO KOT JAZ.

KARMISS

NENEHNO

RAZMIŠLJANJE
O PRETEKLEM
RABI VES
PROSTOR,
IZTISNE POKOJ,
KI SE NA OBLJUBO
NE MORE VRNITI.

ZUZANNA G. KRASKOVA

Visoko

Na nebu je moj dom,
sky high med oblaki,
moram nazaj,
ujeti svetlobo,
pomagaj mi prebroditi
čez danes in jutri,
danes boli,
prosim, prosim, pomagaj mi.

Križar

POGOVOR OB KAVI Z IRFANOM BEČIROVIČEM, PREDSTAVNIKOM IZBRISANIH

Na klepetu z Irfanom sem se dobila oblačnega, vetrovnega dne, v eni od kavarn. Opazila sem, da je spet eden tistih dni, ko je resen, zamišljen, odsotnega pogleda. Ja, takšen zna biti nekaj dni v mesecu. Takrat je redkobeseden, odsoten. To je tisti drugi Irfan, ki ga nekateri ne razumejo, saj je po navadi nasmejan, navihani in pripravljeni pomagati ob vsaki uri. Po nekaj minutah klepeta sva prebila led, pogovor je stekel. Predvsem me je zanimalo, kaj je sedaj z odškodnino za izbrisane, pol milijarde, če ne še več. Nad tem se nasmeji in odgovori čisto po njegovo: »Bomo videli, če in ko ...«

Vsi te poznamo kot osebo, ki se pojavlja na mnogih demonstracijah, paradah, in predvsem kot predstavnika izbrisanih v Sloveniji. Niti filmske vloge ti niso tuje, trenutno si aktualen v filmu Čefurji raus.

V Čefurjih raus igram samega sebe. Film je dober, oglejte si ga. (Smeh) Drugače pa to ni moja edina vloga. Igral sem tudi v nizozemskem celovečernem filmu, ki pri nas ni bil predvajan zaradi prevoda, pa v filmu Slovenija, moja dežela in v Vojne vihre. Čefurji raus pa je res film, kjer sem se zvil z vloge, pravzaprav sem igral samega sebe.

Torej so upošteevane tudi tegobe izbrisane osebe?

Ja.

Izbrisani. Kdaj se je začela tvoja pot v Sloveniji?

V Slovenijo sem prišel leta 1959, star eno leto. V času odraščanja sem se tu počutil krasno, saj nikoli nisem imel občutka nezaželenosti. Leta 1991. Čas odcepitve Slovenije in njena pot k samostojnosti. V tistem času sem delal v gostinstvu, v Hotelu Palace in med drugim stregel tudi politikom.

V času vojne za Slovenijo si bil torej v Sloveniji?

Bil sem rezervist TO RS, moje zborna mesto za obrambo mesta Ljubljane pa je bilo v Notranjih Goricah. Živel sem v Sloveniji, zato se mi je zdelo samoumevno, da se borim zanj. Vedno sem bil Slovenec in sem tudi delal v korist Slovenije. Leta 1984 (v vojašnici) v Ibar Lepencu, Priština, sem bil zaradi slovenskih besed kaznovan. Poročilo sem namreč oddal v slovenščini in sledila je kazen. Toliko o tem, v kolikšni meri sem bil v besedi in dejanjih Slovenec. Bil sem vedno. Dokler seveda ni prišlo do izbrisa.

Kdaj si izvedel za izbris iz registra Slovenije?

Leta 1992. Bilo je pozimi, nisem pa prejel nikakršnega obvestila. Na uradu na Mačkovi sem pač izvedel, da nimam več stalnega bivališča. Izbrisali so me skupaj z 32 leti življenja v Sloveniji.

Kaj praviš na očitek, da ste bili dvakrat vabljeni k urejanju statusa v Sloveniji?

Vsi ne beremo Uradnega lista. Pošte, ki bi nas o tem obvestila, pa tudi nismo dobili.

Nekateri pravijo, da lažete sami sebi.

(Smeh) Če bi to bilo res, Evropsko sodišče ne bi dosodilo nam v korist.

Sprenevedanje, naivnost, špekulacije?

Ob vprašanju, kaj bo z južnjaki, ko se je Slovenija odcepila in postala samostojna, so politiki zagotovili, da bo vse ostalo po starem, torej da smo Slovenci, ki bodo ostali v Sloveniji. Seveda sem slišal tudi za špekulacije s strani nekaterih izbrisanih. Zame je pomembno predvsem to, da sem bil državljani Slovenije in potem naenkrat nisem bil več. V Bosni sem bil vedno tujec. Tja smo šli na obisk, ne kot državljani s stalnim prebivališčem v BiH-u.

Koga kriviš za izbris?

Za izbris sta po moje kriva Bavčar in Peterle. Janez Janša je s svojo nestrpnostjo do tujih narodnosti veliko pripomogel k vsemu, s tem

foto: MG

mislim, da je vplival tudi na miselnost Slovencev kot naroda. Hoteli so se pač znebiti nekaj tisoč južnjakov v Sloveniji.

Čiščenje Slovenije torej?

Administrativni genocid.

Kje je imel v zgodbi izbrisanih vlogo tedanji predsednik Kučan?

Nekateri mu očitajo simpatiziranje z južnimi narodi.

On je hotel le, da se krivice popravijo, vendar žal kot predsednik države ni imel potrebnih pooblastil.

Meniš, da je prejšnji predsednik izbrisanih, Todorović, naredil premalo za to problematiko?

Ne, naredil je vse, kar je bilo v njegovi moči in ves čas smo sodelovali.

Pa se vrniva k Janši, ki je dejanski sokrivec, morda še najbolj moralni?

Nekaj sem že povedal o njegovi nestrpnosti. Dodal pa bi še naslednje: poznam primer osebe, ki ima priznanje TO v času vojne za Slovenijo, pa je bila, ne glede na to, izbrisana. Toliko o tem. Tudi za njegov časopis Demokracija nikoli nisem in tudi ne bom dal izjave ali intervjuja.

Kaj pa Janez Drnovšek in njegov delež krivde v času izbrisa?

Takrat, ko je bil predsednik vlade, se z nami ni želel srečati in pogovoriti. Nihče ni hotel sodelovati. Vsi so se bali javnosti in ta je bila takrat do nas zelo nestrpna.

Kaj pa čas predsedovanja Danila Türka?

Do njega nam je uspelo priti. Priznal je, da se je zgodila nacionalna sramota in pri tem je ostalo. Narediti namreč ni mogel nič.

O Katarini Kresal vedno govoriš v superlativih. Je ona zaslužna za vse?

Z njenim nastopom in službovanjem na mestu ministrice za NZ se je

vse premaknilo naprej in uredilo. Zagotovila je Triletni zakon, tj. čas, ko se je dalo urediti državljanstvo. Vsa zahvala njej in seveda tudi Klemenčiču.

O Katarini govoriš s posebnim nasmeškom in zadovoljstvom na obrazu.

Ja, res je. Vsa zahvala K. Kresal. Tudi zaradi tega zakona je doživela interpelacijo.

Katoliška Cerkev v Sloveniji; kaj je za vas naredila v času izbrisa?

Na Cerkev se nismo obračali po pomoč. Na Karitasu nisem dobil pomoči, ker nisem imel nobenega dokumenta, potrdila. Begunci so imeli več pravice. *(Se zagleda nekam v daljavo, s precej žalostnim pogledom)*

Ti si državljani Slovenije od leta 2003?

Res je. Nikoli ne bom pozabil tega dne. 13. oktober 2003. Ustavno sodišče je potrdilo zakon, da si lahko uredimo status. Ko sem dobil dokumentacijo, sem postal svoboden in najsrečnejši človek pod soncem.

Precej Finžgarja je v teh tvojih besedah ob iskanju pravice po »Cankarjevo«.

Ja.

Če se vrneva na prejšnje vprašanje. Torej se je zgodila še ena možnost za pridobitev slovenskega državljanstva?

K. Kresal je doprinesla k Triletnemu zakonu, ko si je lahko vsak od izbranih uredil državljanstvo. No, nekateri si ga tudi v tem času niso. Sedaj je konec. Čas se je izteklo in ne morejo več vložiti predloga.

Kako občutiš slovenski narod kar se tiče nestrpnosti; se ti zdijo nestrpni do tujih narodnosti?

Ne, ne zdijo se mi, je pa v vsaki pšenici tudi plevel. Jaz imam Slovenijo rad, rad sem Slovenec in se tako tudi počutim. Slovenija je strpna država.

Kaj ti pomeni solidarnost?

Nekoč je to pomenilo veliko, sedaj pa predvsem vsak k sebi.

Solidarnost mi pomeni pomoč, razdajanje. Saj bi dali, pa nimajo. Se pa mnogi Slovenci izkažejo v doniranju za uboge, bolne.

Kaj praviš na trditev, da so desničarji bogati, levičarji revni?

Kar vem in mi ni jasno, je, od kje nekaterim milijoni in deset hiš.

Kakšno prihodnost vidiš za Slovenijo glede na trenutno stanje?

Sedanja politika pelje v prepad. Ne bi rad videl njenega socialnega konca. Rad pa bi doživel, da se Slovenci enkrat dvignejo in enotni rečejo: Dovolj teptanja!

Slovenija ti je torej ljuba in tudi vse tisto, kar jo zadeva?

Seveda, saj je moja država. Pa tudi slovenskih punc ni za spregledat.

(Smeh) Že več let sem zaljubljen v Slovenko po imenu Angel. Prekrasna Slovenka!

Če bi se moral odločiti med narodom in razredom, za katerega bi se odločil?

Razred.

Hvala za tvoj čas, Irfan, in še kdaj!

Lili Pungraičič, zunanja sodelavka

SKUHNA, SVETOVNA KUHINJA PO SLOVENSKO - JE V NOVEMBRU ODPRLA SVOJA VRATA

V Sloveniji smo zadnje čase priča bliskovitemu odpiranju in širjenju socialnih podjetij. Še enemu smo v novembru zaželeli srečno pot ob njegovi otvoritvi, in sicer projektu Zavoda Global in Zavoda Voluntariat, Skuhni. Po večmesečnem urejanju, opremljanju in pleskanju so se prostori Skuhne na Trubarjevi 56 svečano odprli. Z obiskom so bili lahko zadovoljni, saj je prišlo kar okrog sto obiskovalcev, lačnih Skuhninih dobrot.

foto: osebni arhiv

foto: osebni arhiv

foto: osebni arhiv

In čeprav je obiskovalce in obiskovalke predvsem zanimalo, če je Skuhna restavracija, so jim zaposleni neutrudno razlagali, da zaenkrat ponujajo catering storitve in kulinarčne delavnice, začinjene s kulturnim programom.

foto: osebni arhiv

foto: osebni arhiv

Pričakala sta jih dobro razpoložena ekipa kuharjev in podporni tim. Kuharji prihajajo iz vsega sveta, trenutno je pri projektu zaposlenih šest migrantov za polovični delovni čas. Tako lahko okusite hrano iz Palestine, Indije, Egipta, Kenije, Maroka, Zimbabveja ... in še kam bi lahko z okusanjem odpotovali.

Hrana pa pri Skuhni pomeni več kot le polnjenje trebuškov, gre predvsem za povezovanje ljudi iz različnih kultur. Skozi okuse, začimbe in sestavine okušamo kulturo, tradicijo in spoznavamo ljudi. Pripravljanje hrane, poznavanje tradicionalnih receptov sta namreč močna stran mnogih migrantov, živčih v Sloveniji, ki se na ta način lahko vključijo v slovensko družbo, obenem pa ohranjajo in predstavljajo tradicijo in kulturne elemente svojih dežel.

Ekipa Skuhna

Del ekipe kuharjev.

CESTNI RAZBOJNIKI

Medtem ko je na tleh bivše države divjala vojna, sem se tudi sam vračal iz ene od osebnih križarskih vojn. Med potjo domov sem moral prečkati zloglasno deželo Germanijo. Že Gaj Julij Cezar je okusil ostrino njihovega meča in tudi drugim rimskim generalom se ni godilo dosti bolje, kajti Germanija je bila edina zahodnoevropska dežela, ki je mogočni »gladius« ni pokoril. Na poti so me spremljali prijatelj in najini dekleti. Pot v jeklenem konjičku je bila prijetna, obujali smo spomine na dogodke zadnjih dni. Ko se je dan – že dolgo tega – prevesil v noč in smo postali preutrujeni za vožnjo, smo se ustavili na avtocestnem parkirišču in se predali spancu – zahrbtnemu morilcu. Tako se je namreč začela naša privatna nočna môra. Bila je zatohla poletna noč in nagneten v jeklenem konjičku smo težko dihali, zato sta se dekleti odločili prespati na prostem – v spalnih vrečah. S prijateljem sva bila prelena, da bi se prestavljala in sva samo pokimala za lahko noč. Naenkrat naju je zbudilo trkanje na avtomobilsko okno. V poltemi, saj se je že delal dan, sem zagledal obraz, prilepljen na šipo. »Otvoraj!« je z ukazovalnim tonom rekel moški, medtem ko je na drugi strani avta tiho stal drugi. Omahoval sem, najprej nisem nameraval odpreti, predvsem pa sem še napol spal. Potem pa sem zaslišal, da z nasiljem grozi dekletoma, ki sta sladko spali zunaj, in sem brž vstal. Punc seveda nisem hotel izpostavljati, zato sva s prijateljem izstopila. V tem trenutku je prvi nasilnež potegnil nož, drugi pa pištolo. Potegnimo črto in si oglejmo dano situacijo. Dva dolgolasca, utrujena borca, stoenka s slovensko registracijo, dve speči dekleti, nož in pištola, pa še njuna lastnika. »Daj pare!« se je glasila zahteva, medtem ko je nož rezal napetost med nami. »Sranje,« sem pomislil sam pri sebi, saj sem bil

povsem brez denarja. S prijateljem sva začela prazniti žepe in na dan so romali izključno kovanci, bankovci so bili pač izumrla vrsta. Približno 20 evrov v takratnih markah, ki sva mu jih natresla v roke, ga niso spravili v dobro voljo. »Daj pare, ubiču te!« se je grožnja stopnjevala. »Nimam, vse smo zapravili za bencin,« sem odvrnil. Ponudil sem mu naše potne liste, avtoradio in ostalo kramo, vendar sta vse gladko zavrnili. Nista verjela, da nimamo denarja, zato sta začela s psihološko torturo. »Skidaj gače!« mi je tip zaukazal, jaz pa sem samo debelo gledal. Zahtevo je ponovil in jo podkrepil z mahanjem bodala, zato sem spustil hlače do gležnjev. Tako sem stal tam brez hlač in medtem ko je njegov pajdaš preiskoval avto, sem mu poskušal razložiti, da nimamo denarja. Grožnje, šale in ostale neprijetnosti so se nadaljevale celih 45 minut. Medtem sem si v mislih ponavljal številko registracije njunega mercedesa, v katerem sta brez besed sedeli njuni boljši polovici. Če pomislim, je to točna oznaka zanju. Še vedno sem bil brez hlač in poslušal opazke v stilu: »Dolje se gine, a vi se zajebavate po Evropi!« ali: »Kakav ti je to križ, da nije neki američki?« Končno sta doumela, da se zaradi nekaj krajcarjev ne bi podvrgla takšnim mukam in da res nimava denarja, pa tudi zdanilo se je že. Vrnila sta nam naš drobiž in med prisiljenim smehom izdabila, da sta se le šalila. Vse je bila bojda ena velika zajebancija. Nič nisva rekla, le čakala sva, da se odpeljejo in čim prej izginejo v megli. Pretresena in utrujena sva zbudila najini punc, ki sta vse prespali, in odrinili smo proti domu. Naj jih prijavimo? Nak, v Nemčiji se nam ni dalo ukvarjati s policijo, raje smo se zapeljali v lepši jutri. In potem je bilo ...

ZGODBA O ..., 8. DEL

Kljub temu da se je iz svojega župnišča preselil v hišo, ki je bila namenjena le odvisnikom in njihovim »podpornikom«, Don Pierino ni imel preveč miru. V bistvu ga sploh ni imel, iskal je namreč idealno rešitev zase in za odvisnike. Resno. Bil je tako rekoč bolj odvisen od odvisnikov kot oni od droge. Po večletnih izkušnjah je večkrat rekel: »Niste vi nevarni. Vi ste jemali le drogo. Jaz pa sem se »drogiral« z narkomani!« Iskal je ustrezno rešitev in iskal, toda cilja ni bilo na obzorju – čeprav se bo mogoče slej ko prej našel. In odvisniki?! No, ti so iskali luknje in ga izkoriščali, kolikor se je le dalo. Vsaka, še najmanjša luknja jim je bila nekakšen izhod, čeprav niti sami niso vedeli – izhod iz česa? Pomenilo jim je beg pred župnikom v njegovem naročju. Pomenilo jim je beg pred rešitvijo, ki se je niso nadejali in niso o njej niti sanjali. Toda Don Pierino je stal na svoji ogradi in jih bodril (če se temu lahko tako reče). Ni jih spustil iz rok in jim je kot Oče (večni oče) stal ob strani. S tistimi, ki so pokazali

vsaj nekaj interesa, je iskal variante in zakone, s pomočjo katerih bi jih ukalupil v t.i. normalno življenje. Zanimivo pri tem je, da je vsaka glava svoj svet – narkomanska glava pa ima sploh več svetov. Najbrž je ravno zaradi tega tako trpel in iskal, kot bi se mu že mešalo. Vedel pa je, da bo našel, in iskal je ravno zaradi tega. Po trgih Rima, po parkih in ulicah – povsod ga je bilo dosti. Kdor išče, ta najde. Don Pierino je očitno našel nekaj, česar marsikdo ni, navkljub želji, da bi pomagali odvisnikom. Ja, problem odvisnikov ni bil malenkosten in delo z njimi ... o tem naj raje pove več kdo drug. Don Pierino? Ni ga skrbelo za veter in dež. Njega ni skrbelo za mrz in lakoto. Skrbelo ga je le za njegove otroke – odvisnike.

Taubi

Tjaša Žurga-Zabkar

TATU ZGODBA

Panter z vrtnico

Tatu sem si vtetovirala, ko sem prišla iz DTO-ja (program detoksikacije, ki se izvaja na oddelku Psihiatrične klinike Ljubljana, na Centru za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog). Takrat mi je bil motiv namreč zelo všeč.

Klavdija

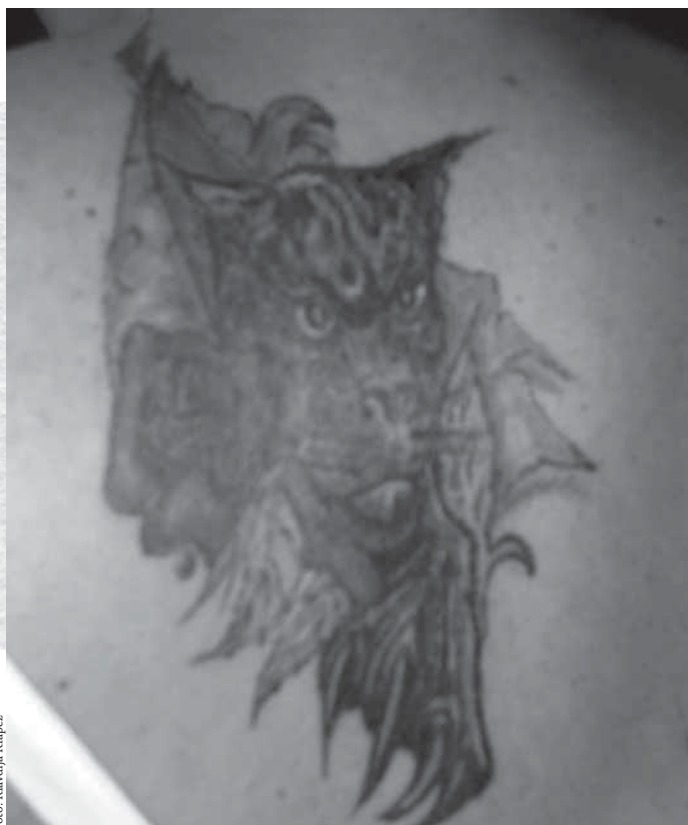
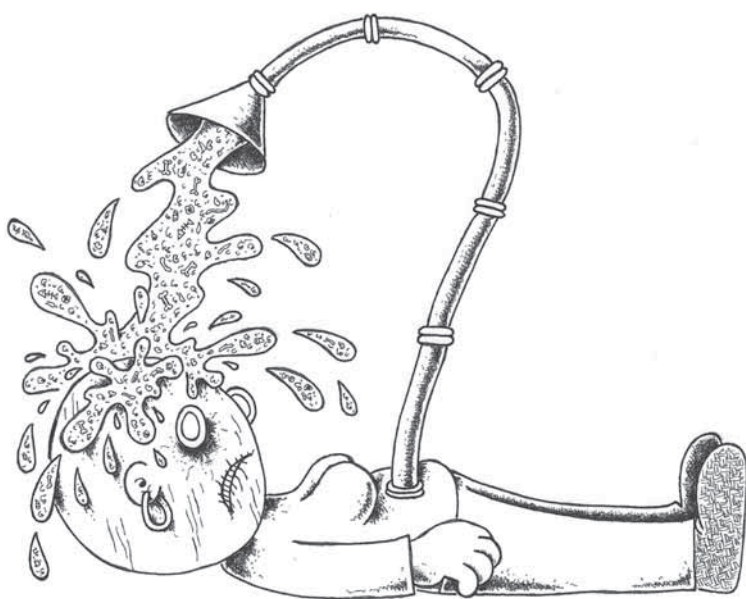

foto: Klavdija Krapež

09
KRALJI
ULICE

JE TO VOHUNJENJE,
ČE POSLUŠAM SAM SEBE?

N2

NA STAROST SO PLJUČA NAJPOMEMBNEJŠI ORGAN -
ZA ROJSTNI DAN MORAŠ UPIHNITI VEDNO VEČ SVEČK.

JURIJ KUNAVER

MISIJONAR PEDRO OPEKA V LJUBLJANI

Pedro Opeka

010
KRALJI
ULICE

foto: Helena Koren

Teološka fakulteta v Ljubljani vsako leto v novembru organizira Nikodemove večere, ki trajajo pet zaporednih dni. Predavanja praviloma potekajo ob večerih v dvorani Teološke fakultete. V ponedeljek, 18. 11. 2013, je bilo dogajanje izjemoma preneseno v Unionsko dvorano, kajti na srečanje z naslovom Pričevanje o pravi in pravičnosti, je organizator, Civilna družba za pravično Slovenijo, povabil svetovno znanega misijonarja slovenskega rodu, Pedra Opeko z Madagaskarja. Čeprav je dvorana neprimerno večja od tiste na Teološki fakulteti, je bila kljub temu premajhna, da bi lahko vsi prisotni sedeli. Dobesedno je pokala po šivih, saj je moralo kakih tisoč ljudi stati, najmlajši udeleženci pa so se kar po tleh posedli na odru. 15 minut pred začetkom so varnostniki začeli spuščati obiskovalce v dvorano, ti pa so jo v nekaj minutah napolnili do zadnjega kotička. Kmalu smo opazili prihajati športnike in nekaj znanih političnih osebnosti. Po uvodnem nastopu najmlajših pevcev sta voditelja pozdravila predsednika države Borisa Pahorja, predsednika Ustavnega sodišča Miroslava Mozetiča, predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti Jožeta Trontlja ter nekatere poslance državnega zbora, za katere je bilo rezerviranih kar sedem prvih vrst, nato pa predala besedo našemu rojaku, misijonarju Petru Opeki, rojenemu slovenskim staršem, 29. 6. 1948 v Argentini. Priznal je, da si nikoli ni predstavljal, da bo kdaj predaval v tako lepi dvorani in pred tako visokimi političnimi predstavniki, nadaljeval pa s tem, da ima na voljo kakšnih dvajset minut ali pa pol ure, čeprav bi nam o svojem štiridesetletnem delu misijonarja lahko govoril celo noč. Nekaj si je celo zapisal, ampak mladi so mu svetovali, naj govori prosto. Na Madagaskar je prvič prišel leta 1972, prizor na smetišču, kjer so otroci in sirote brskali za hrano in tam celo živeli, pa ga je zelo pretresel. Njegova mama mu je vedno govorila, da ne smemo nikomur odreči pomoči, če nas zanjo prosi, in pri njih je vedno vsak revež dobil hrano. Zato je tudi on takoj sprejel odločitev, da se vrne in jim pomaga iz revščine do človeškega dostojanstva. Leta 1975 je kot misijonar reda lazaristi ponovno prišel na Madagaskar ter začel praktično iz nič ustvarjati boljše življenje. Takrat je tam živelo 30 % zelo revnih ljudi, številka pa se je iz leta v leto višala. Trenutno na Madagaskarju, četrtem največjem otoku na svetu, živi 22,30 milijona prebivalcev, od tega 92 % revežev. Poleg njega se za te ljudi trudi še približno 460 sodelavcev. Leta 1990 je ustanovil organizacijo Akamasoa, kar pomeni v slovenščini dobri prijatelji, in začel graditi Mesto upanja. V skoraj

štiridesetletnem misijonarskem delovanju mu je uspelo, s člani in sodelavci organizacije ter donatorji, zgraditi 17 vasi, kjer prebiva 23.000 ljudi, več bolnic, šol (11.000 otrok se redno šola), cerkva in igrišč. V omenjeni organizaciji se predvsem zavzemajo za otroke, ki so tako kot drugje po svetu navihani, sicer hodijo v šolo, vendar njihov urnik ni tako natrpan kot pri nas. Osnovno šolo so izdelali prav vsi njihovi varovanci, pa tudi v srednji šoli so bili pri maturi zelo uspešni (87 %). Turisti se na potovanju po Madagaskarju ustavijo v teh krajih in občudujejo urejene vasi. Misijonar Peter Opeka jim pove, da je večina hiš zrasla predvsem s pomočjo darovalcev iz Slovenije, domovine njegovih staršev. Malgaški otroci turistov nič več ne prosijo za denar, ampak jih raje vprašajo: »Kako ti je ime?« Organizacija Dobri prijatelji ima svoj parlament, ki se od slovenskega bistveno razlikuje predvsem v tem, da jih nič ne stane. S predstavniki vasi se večkrat dobijo in razpravljajo o tekočih problemih. Nekdo denimo rabi stanovanje, kak otrok ne obiskuje šole, pa bi jo moral, ali npr. kak mladostnik pusti srednjo šolo in začne piti ter se drogirati. Vse to skušajo sproti reševati. Parlament pa je sprejel tudi 20 zakonov in prvi med njimi se glasi: ne kradi.

foto: Helena Koren

Misijonar Opeka je s tem v zvezi navedel zanimiv primer: roparji so mimo vseh njihovih stražarjev prišli v prostore organizacije Dobri prijatelji ter zahtevali denar. Ker imajo tudi na Madagaskarju mobilne telefone, se je novica o tatovih zelo hitro razširila in v samo dvajsetih minutah je prišlo do teh nepridipravov tri tisoč ljudi, oboroženih s palicami, koli, metlami ter lopatami. Lopovi so kajpada zbežali brez denarja. Očitno je skupnost zelo povezana, predvsem pa zadovoljna z delom organizacije. Na prvo vprašanje publike, če se otroci na Madagaskarju sploh kaj igrajo, ko pa nimajo igrač, in kako to, da so vedno nasmejeni, je misijonar Peter Opeka odgovoril, da otroci kar v naravi najdejo stvari, primerne za igranje. K dobri volji morda pripomore tudi to, da imajo veliko več sončnega vremena, kot ga je v Sloveniji. Nekoč jim je neko podjetje poslalo igrače, vendar bi bili oni veliko bolj zadovoljni, če bi bil v tistih paketih riž. Ker so revni, logično, potrebujejo predvsem živila. V glavnem se prehranjujejo z rižem in sadjem. Na vprašanje, ali lahko domačini odidejo delat v drugo državo, je pater povedal, da je to skoraj neizvedljivo že zato, ker živijo

foto: Helena Koren

na otoku. Dodaten problem pa je pridobitev vize. Za vstopna Madagaskar se dobi viza v pol ure, za izstop iz države pa to traja pol leta. Seveda so se že pritožili na ministrstvo, ker bi bilo prav, da je postopek v obeh primerih enako dolg. Tretje vprašanje se je nanašalo na vzgojo otrok, in sicer kako le-te vzgajati, da ne bi bili preveč razvajeni. Misijonar je na kratko odgovoril, da z ljubeznijo, medsebojnim zaupanjem in predvsem z odločnostjo ter doslednostjo. Če želimo, da se bo otrok navadil na red, pri vzgoji ne smemo preveč popuščati. Pri njih pa je tako, da si zaradi velikega pomanjkanja otroci vse stvari delijo.

Primož Kozmus je misijonarja prosil, naj pove kaj o tem, kako je s športom na Madagaskarju. Rekel mu je tudi: »Vemo, da tudi

vi radi igrate nogomet.« Misijonarjev odgovor se je glasil: »Ravno s pomočjo športa sem na Madagaskarju pridobil prve malgaške prijatelje. Prej in lažje kot v službi mašnika in misijonarja. Pred štiridesetimi leti so me namreč domačini povabili, da bi z njimi igral nogomet. Za tiste čase je bilo prav neverjetno, da je v ekipi belec, in verjetno sem bil zato prava atrakcija. Še bolj neverjetno pa je bilo, če je bel človek objel temnopoltega domačina, ki je uspešno streljal na gol. Na Madagaskarju imamo tudi svoje olimpijske igre in naši varovanci so bili letos v več športnih panogah zmagovalci. Tekmovanje in slavlje je zato vedno bučno, traja pa tri dni. Takrat sem vedno z njimi in v ta namen v tistem času ne sprejemam nobenih povabil, niti ne načrtujem potovanj. Nimamo pa samo igrišč za nogomet, ampak tudi za rokomet in košarko, tako da je poskrbljeno tudi za deklice, ki so se še do nedavna prezgodaj možile. Zdaj obiskujejo srednje šole in se ukvarjajo s športom. Ob nedeljah popoldne si še vedno privoščim sprostitev in z mladino igram nogomet. Če igrišča niso zasedena z našimi osnovnošolci ali srednješolci, jih dajemo na razpolago tudi drugim zainteresiranim.«

Na vprašanje, kaj predlaga kot rešitev trenutne svetovne krize, je odvrnil, da je veliko preveč korupcije, kraj in premalo spoštovanja medsebojnih dogovorov. Marsikaj se lahko doseže in izboljša z ljubeznijo in strpnostjo. Pater je opazil, da je v Unionski dvorani na platnu napis »Peter Opeka je med nami«, čeprav je njegovo uradno ime Pedro. »Vidim, da me želite posvojiti!« se je pošalil.

Ob koncu srečanja je voditeljica omenila, da stane obrok riža na Madagaskarju le 0,20 EUR, hiša pa 4.000 EUR. Ker je prireditev tudi humanitarne narave, se zahvaljuje za vsak darovani prispevek. »Vi ste torej našli srečo na smeteh!« je povzela voditeljica. »Na smeteh ravno ne, pač pa v otrocih, ki so dobesedno živeli na smetiščih,« jo je hitro popravil misijonar. Obiskovalce je večkrat nasmejal in s tem požel polno mero spontanega ploskanja. Zaradi gromkega aplavza je bila prireditev vsaj 15 minut daljša. O tem, kako karizmatična oseba je misijonar Peter Opeka, sploh nima smisla izgubljati besed.

Po končani prireditvi je še nekaj časa dajal avtograme, se fotografiral in pogovarjal z navdušenimi obiskovalci.

Helena Koren

ČE BI BIL BOG SLOVENSKE NARODNOSTI, NE BI BIL BOG, AMPAK UBOG!

GREGOR B. HANN

NEK AJ

cestnih

ČAKAM

Čakam, čakam, čakam
ne vem kaj in
zakaj
čaka lovec,
čaka pacient,
čaka ljubljeni človek,
čaka, da pride resnica
na dan,
čaka, da izve, zakaj trpi,
ali ima trpljenje smisel,
kaj je vzrok, zakaj mu
temne sile zastirajo pogled.
Brez dobljene bitke
tudi dobljene vojne ni,
štejeta samo zmaga in poraz,
tisto vmes pa je žalost
za nekatere boj,
za nekatere pa samo počitek.

Kavica

VSEENO

Razdeli
dežne kaplje in
sončne žarke.
Pošteno.

Ulovi
že izgubljeno
in tisto, za kar
mi je
vseeno.

Neda

LAKOTA

Kriza je udarila na polno,
»Utihi ritaliznik!« so kričali.
Ponižno stal sem v vrsti na sončni upravi
in glasno prosil kruha, jim govoril,
od lakote me bo pobralo.

Več ne vem,
kaj je na krožniku dišeča juha,
rumenih žgancev rad bi se najel,
na črn kruh namazal bi zaseko,
o, da bi vsaj nekaj za pod zob imel.

Naenkrat napolnijo se lačna usta
z lepljivo slino, da sapo že lovim,
goltanec veriga mi ovija,
noge so svinčeno težke,
vroče želje švigajo v glavi,
še bežati ne bom mogel,
ko bom kjer koli, kar koli vzel.

Katarina Kalaba

KOKOŠI NIKAR

Struga nezvesta
spreminjaš tok reke,
reke neznane.
Moje ljubezni.

Drevesa in podrast živijo,
nočejo se umakniti napuhu,
nočejo razumeti,
da njih smrt je v vodi,
življenje iz vode,
smrt v vodi,
nikakor, nikdar razumeti,
nikakor umreti
in gozd se je umaknil,
umaknil novi struji,
strugi reke, ki ni razumela.

Adi

ALKOHOL

Nekoč, ko sem bila deklica, se je oče
odločil, da mu je pomembnejši
alkohol kot družina. Nekega večera
je prišel domov pijan in s strani
Centra za socialno delo Dravograd
sem bila za vikend dodeljena njemu.
Zamenjal me je za mamo, meni pa je
bilo dvanajst let! Policija ni ukrepala,
center pa si je zatiskal oči. Toliko o
naši pravni državi. Še dandanes
imam travme in spomin, ki ga ne
morem utiati. Vse to je na meni.

pustilo psihične posledice. Ljudje mi
pravijo, naj mu oprostim, toda kako?
Nekoč sem težavo skušala rešiti s
pomocjo prepovedanih substanc in
to me je pripeljalo na mariborsko
psihiatrijo. Po treh letih zdravljenja
so gospodje priznali, da so postavili
napačno diagnozo in me zdravili z
napačno terapijo. Toliko o psihiatriji
UKC Maribor. Hvala zdravstvu in
t.i. pravni državi.

V. S.

KRITIČNA PESEM št. 2

Iščem pravico tam, kjer je ni,
iščem resnico tam, kjer blebdi,
kje ste iskreni ljudje?
Vsa morala odšla je v tri dni ...

Greh postal je kruh vsakdana,
pokvarjenost, ki ni ji para.
Tam stoji on, prodaja Kralje,
v pogledih ljudi ni vstaje,
obsojajo te, ker delaš,
mene pa zanima, kdo si ti, da gledaš?

X.

ANEKDOTE IZ PRODAJE

MLAD PAR

Kot ponavadi sem prodajal na stalnem
mestu v Kosezah, na enega mojih
zadnjih dni v Ljubljani. Ko sem se že
nekaj časa ubadal s prodajo, je v
trgovino prišel mlad par. Ženska je
izgledala kar dobro oblečena in vso
pozornost sem logično usmeril vanjo,
nedolgo za njo pa je prišel še njen fant,
rekoč: »Se bomo potem zmenili.«
Namenila sta se v notranjost. Priznam,
bilo me je strah, malce zlovesče je
izzvenel tale stavek, še splah po tem,
ko verjetno ni prezrl, kako sem buljil v
njegovo punco. Nisem pa jima imel
niti priložnosti ponuditi Kraljev in
to me je zelo zmotilo. Nato sem se
na silo umiril in se spet poglobil v
prodajo in po kakih 20 minutah je
prišel mladenič ven s čudno grimaso

in mi zabrusil: »A ti Kralje prodajaš al' mojo žensko gledaš?« Kake dve sekundi sem ostal tiho, nato pa odgovoril, da kajpada prodajam Kralje. Seveda se spodobi, da revijo najprej ponudiš dami in šele potem moškemu, če je seveda že ona ne kupi. Od mene kupuje namreč 80 % žensk, ostalo so moški. Fant me je potem potrepljal po ramenu in rekel: »Večkrat te vidim tu, pa vem, da si fejest poba. Tole je pa darilo zate, ampak mi moraš obljubit, da mi boš najprej ponudil revijo in šele potem gledal žensko.« Izročil mi je 10 €, njegova žena pa čokolado Milko. Skratka, hvala obema.

Perice

INTERSPAR ČOPOVA

Poslovodje Interspara na Čopovi kot tudi varnostniki so mi dovolili, da pred trgovino prodajam Kralje. Lastnik lokala nasproti trgovine pa je prišel do mene in mi rekel, naj se odstranim. Pojasnil sem, da imam dovoljenje trgovine in »da mu ne skatcem v zelje«, saj ne prodajam na »njegovem teritoriju«. Ni se dal prepričati, namesto tega je poklical policijo. Patrulja je zares prišla, moral sem se legitimirati, omenili so, da sem moteč element. Pokazal sem mu kartico prodajalca, ki sem jo imel pripeto na bundi, in pojasnil, da imam dovoljenje, mojo izjavo pa je podkrepil tudi varnostnik. Na koncu so mi torej pustili, da ostanem in prodajam naprej, saj nisem ne vsiljiv ne nepošten.

Marko Kepa

IZKAZNICA PRODAJALCA

Včasih se ti pravila v življenju zazdijo enostavno odveč. Eno izmed takih je vezano na prodajo in nošenje priponke – tj. izkaznice prodajalca na vidnem mestu. Sam imam s tem namreč velik problem. Pa ne zato, ker bi bil do strank nepošten ali bi skušal zakriti lastno identiteto. Razlog je ta, da mi je nošenje kartice samo po sebi pač zoprno in tuje. Do sedaj mi tudi še nihče nikoli ni rekel, naj mu izkaznico pokažem ali kje jo imam. Ker pa se vse očitno enkrat zgodi prvič, sem prejšnji teden naletel na starejšo žensko, ki me je pobarala, kje da imam izkaznico. Takrat sem se zavedel, da je morda pa res prav, da bi

izkaznico imel pri sebi. Zato sem se tudi odločil za tak kompromis, da jo bom imel vedno v žepu in če bo kdor koli v nadalje terjäl od mene, da se izkažem kot prodajalec, se tudi bom.

Stripi

PONUDBE

Dosti ljudi ti, ko prodajaš časopis, ponudi delo ali celo zaposlitev, vendar je doslej večinoma ostalo le pri ponudbah. Domnevam, da take predloge nizajo predvsem tisti, ki bi se te radi na lep način iznebili. Po moje bi bilo bolj pošteno, če bi ti raje naravnost povedali, da časopisa ne bodo kupili. Nekoč pa sem vendarle naletel na gospoda, ki se je ponudil, da bi mu pokosil travo okoli hiše. Bil je starejši gospod, prisodil sem mu nekako 70 let in sprva sem mislil, da me tudi on hoče na ta način odpraviti. Ampak naslednji dan se je res prikazal tam, kjer običajno prodajam časopis, in me pobaral, če sem še vedno za posel. Seveda da sem bil za, saj sem vedel, da bom konec koncev tudi nekaj zaslužil. Ko sva prispela do njegove hiše na Viču, sem bil pozitivno presenečen, saj je bilo vrta kar veliko in sem vedel, da bom kosil cel dan, v vsakem primeru pa mi bo čas hitro minil. Vendar pa takrat še nisem vedel, koliko bom zaslužil. Okoli dvanajstih sem za malico dobil mesni burek in jogurt, ponudil pa mi je tudi pivo. Ker ne pijem, mi je namesto tega postregel z ledenim čajem. Ko sem končal z delom, me je odpeljal tja, kjer me je pobral, med potjo pa me je izplačal. Dal mi je 80 € in me povprašal, če bo dovolj. Kako da ne?! Bil sem več kot zadovoljen, saj sem pričakoval dosti manj. Tako je bil moj izkupiček malica, prevoz in 80 € za dobre štiri ure dela. Seveda sem se gospodu Ivanu priporočil še za kdaj, če bi seveda potreboval kako fizično pomoč. Lahko se pohvalim, da sem pri njem obrezoval tudi grmovje, čistil okna in belil. Vselej me je več kot solidno plačal. Ivan zdaj več ne živi tam, tako da sem ostal brez »fuša«.

Marči

KAVICA IN KLEPET

Bilo je nekega mrzlega jutra, ko sem prodajal časopise na stalnem mestu v Kosezah. K meni je stopila starejša gospa s prošnjo, da ji na bankomatu dvignem denar, ker ne zna ali ne vidi števil. To sem do sedaj že večkrat storil, saj mi zaupa. Po navadi želi, da dvignem samo 90 € ter me kasneje povabi na kavico, se mi lepo zahvali in zmeraj kupi revijo Kralji ulice, za katero mi plača 10 €. Enkrat mi je zaupala, da je nekemu mulcu dala kartico za dvig denarja, ta pa ji je pobegnil. Na srečo so ga kar hitro dobili. Zame pravi, da je ni niti malo strah, ker me pogosto vidi, pa še kartico imam zmeraj na vidnem mestu. Kadar me vidi, je vedno dobre volje ter pripravljena pomagati.

Perice

TEČNI KOT MLADE MAČKE

Kakšen teden nazaj, ko sem prodajala na svojem običajnem mestu, je mimo prišla gospa, s katero se že kar dobro pozna in občasno padeva v krajšo debato. Tudi tokrat je bilo tako. Tako zatopljeni sva bili v pogovor, da nisva niti opazili, kako se nama približuje gruča ljudi. Šele ko nisva več slišali druga druge, sva začeli začudeno fuhtati, kaj za vraga se dogaja. Na kratko povedano, parkirnino je prišlo plačat ducat Italijanov. Seveda niso imeli vsak svojega avtomobila, temveč sta plačevala le dva, ostali pa so se gnetli okoli vhoda in se tako glasno pogovarjali in smejali, da smo ljudje okoli lahko samo obstali in nemo opazovali dogajanje. Še glasbo iz sosednje trgovine so preglasili. Ljudje, ki so prišli poravnat parkirnino za njimi, so se morali krepko načakati, saj so bili oni tako nagneten okoli plačilnih avtomatov, da še nihče ni mogel prebiti mimo. Odveč je pripomniti, da so za plačevanje porabili celo večnost. Na koncu je bil referent, ki na blagajni pobira parkirnino, primoran narediti red in jih dobesedno razgnati. Pred vhodom se je namreč nabrala že cela vrsta ljudi, ki so tudi želeli plačati. Ti so se držali za glave in starejši gospod je sklenil dogajanje z epilogom: »Ti so pa tečni kot mlade mačke.«

Anistella

GLEDALIŠKA SKUPINA OdPISANI

Zdaj že šesto leto deluje pod okriljem društva Kralji ulice, kot ena izmed mnogih ustvarjalnih delavnic Univerze pod zvezdami. Ta je bila s strani udeležencev delavnice kreativnega pisanja ustanovljena že davnega leta 2006 in sicer kot odprta in alternativna oblika izobraževanja, namenjena posameznikom in posameznicam, ki so izključeni iz ostalih oblik formalnega in neformalnega izobraževanja.

Nastanek in razvoj

Še pred ustanovitvijo gledališke skupine so se različni gledališča željni posamezniki na ustvarjalnih delavnicah povezali in izvedli predstavi Oder življenja (2006) in Socialno predoziranje (2007). Nato je KUD France Prešeren v okviru Gledališča brez doma povezal več posameznikov in skupin in rezultat dvomesečnega druženja je bila predstava Ministri (2008), ki je doživela dve ponovitvi. Nekateri, v bistvu večina sodelujočih, so kot skupina nadaljevali in razvijali svoje gledališko delo naprej. Sledile so predstave Vzajemnost pri socialcu (2008 in 2009), Sanjske počitnice (2009 in 2010), Tisto nekaj na nebu (2010), Cirkus negotovosti (2010 in 2011), Simfonija v DEF-molu (2012), Čakalnica (2012 in 2013) in pa Poetični manifest – Kabare moči (2013). Mnogo članov, ki so

foto: Jean Nikolic

delovali na začetku, danes ne sodeluje več, lahko bi rekli, da je zasedba nasploh precej fluidna. Letos smo doživeli tragično smrt enega od ustanovnih članov, Marka Nakriča, ki je bil poleg tega tudi med najbolj znanimi prodajalci našega časopisa in priznan stand up umetnik. (Slava mu!) Tako nekdanji kot sedanji člani na prvo mesto po pomembnosti postavljajo možnost ustvarjalnega izražanja, ki zagotavlja sproščenost in samozavest tudi izven gledališča, tj. v vsakdanjem življenju. Pomembna sta predvsem druženje in zavest o tem, da smo skupina enakovrednih posameznikov, vsak s svojimi močnimi in šibkimi točkami. Upoštevajoč in izhajajoč iz sebe prepletamo svoje ustvarjalne ideje in pobude. Domišljija ostaja budna in gradi mostove med vidnim in nevidnim, med večnim iskanjem in vpraševanjem. Raziskovati igro in oder pomeni pravzaprav raziskovati življenje, raziskovati sebe, raziskovati Bitja po imenu Ljudje. Življenje je igra, ki se veseli, da jo igramo. Velike skrbi izzvenijo po uprizoritvi pred občinstvom, kar deluje očiščujoče in hkrati motivirajoče. »V naši gledališki skupini, na naših gledaliških predstavah, smo mi tisti, ki potrebujemo občinstvo, bolj kot ono nas. Tam smo zato, da gledalcem predstavimo svoje ideje, jim polepšamo dan s tem, da se lahko za trenutek odmaknejo od svojih življenj in spremljajo naša. Zato da jim pokažemo, da je njihov čas vreden našega dela in da dobimo zasluženi aplavz na

foto: Pedro Campos

koncu predstave,« pravi Žigažaga, eden naših stalnih članov. Pomembno pa je tudi, da odpiramo teme, ki imajo svoj smisel, in puščamo odprta vprašanja, tako da gledalci in gledalke po predstavi odnesejo s seboj neko popotnico; nov pogled na določena vprašanja, občutek, da se da o nekih stvareh razmišljati tudi drugače. V tedenskih srečanjih člani izražamo in razvijamo svoje potenciale, gledališče pa je performativna dejavnost, katere končni cilj je predstava. Najpomembnejši proces je torej kontinuiteta srečevanja, spoznavanja in povezovanja; odnosi in komunikacija raznolikih svetov, tako brezdomnih kot bivših brezdomnih, študentov/k in prostovoljcev/k, vse to so pogoji, ki predstavijo šele omogočajo. Tisti z izkušnjo ulice potrebujemo čim več stika z neuličnim svetom, sicer nam grozi nevarnost, da se nikoli več ne vrnemo v osrednji družbeni tok in ustvarjalno so-delovanje. To je - preizkušeno - eden najučinkovitejših načinov. Skozi gledališko umetnost člani skupine raziskujemo in posledično spreminjamo svoja življenja. Zgodbe, ki jih igramo, ta življenja povzemajo in ilustrirajo. Scenarije sestavljamo skupaj in to na podlagi improvizacije in nenehnih debat. Prav tako nimamo režiserja, ampak to vlogo prevzemajo tisti, ki se v dani situaciji čutijo poklicane. Nenehno preizkušamo nove metode in tehnike gledališča.

Angažiranost OdPisanih

Mnenja o tem so deljena, saj ima gledališče že samo po sebi možnost vplivanja na družbene spremembe. Vse je odvisno od iskrenosti in domišljije članov skupine ter od dovzetnosti gledalcev. Nekateri člani in članice so kot motiv za sodelovanje navedli, da so kritičnega mnenja do družbene ureditve in imajo željo po podajanju družbene kritike. Že od samih začetkov zbiramo povratne informacije s strani gledalcev in spremljevalcev našega gledališkega ustvarjanja. Poleg tega, da gledališče zatiranih izzove reakcijo neposredno na sceni, tudi motivira ljudi, da bolj razmišljajo s svojo glavo, pozorneje opazujejo, kaj se dogaja in odvija okoli njih. Pomembno je, da na ta način določenim ljudem, ki imajo morda problem, pomagamo pri iskanju nekih novih rešitev ali pa vsaj vzbudimo upanje, da so spremembe (na bolje) možne. Skozi to optiko bi gledališko skupino OdPISANI lahko imeli za angažirano gledališče, saj angažirani pristop tu ne pomeni (zgolj) premišljenega dela režiserja z igralci (pozor: pri OdPISANIH smo vsi režiserji!), pač pa tudi vedno znova problematiziranje ključnih vprašanj našega časa.

Primož Časl

Športni Kralji ulice:

NOGOMETNI TURNIR V NOVI GORICI

V sklopu turnirjev, ki smo jih Kralji odigrali v letošnjem (oziroma lanskem, ker bo to izšlo v januarju 2014) letu, se je zgodil tudi turnir v Novi Gorici oziroma v Šempetru pri Gorici. Po mnenju večine je bil to eden izmed boljše organiziranih turnirjev, kjer smo po dobrem začetku nekoliko popustili v končnici in na koncu osvojili 3. mesto, kar je sam po sebi zelo lep rezultat.

Turnir se je odvijal v Hitovi telovadnici, poskrbljeno pa je bilo tudi za topel obrok v menzi v Novi Gorici.

V imenu vseh bi se zahvalil za lep in poln dan, kjer ni manjkalo niti druženja niti dobre volje, to pa je najpomembnejše.

Mitja Križančič

foto: Žigažaga

UNION OLIMPIJA RAZOROŽILA ASVEL

Zahvaljujoč radodarnosti KK Olimpija, ki nam je odstopil kar nekaj brezplačnih vstopnic, smo si imeli Kralji priložnost ogledati tekmo, v kateri je Union Olimpija 27. 11. 2013 zvečer v 7. krogu pokala Eurocup gostila francoski Asvel in tekmo dobila z visoko zmago 86:48. V ekipi, za katero smo navijali, je bil najbolj razpoložen Finec Sasu Salin, ki je tekmo končal s 25-imi doseženimi točkami, velja pa omeniti, da je z igro v tekmi zaključil že na koncu tretje četrtine. Zmaji so skratka pokazali čisto drugačen obraz (od še nedavnega) in z dobro obrambo ter dobrim izvajanjem prostih metov tekmo dobili z rekordno prednostjo. Ta jim je praktično na stežaj odprla vrata v 2. del tekmovanja. Pred kar lepo napolnjeno stožiško dvorano (okoli 4.100 ljudi) so Ljubljancani samozavestno odprli tekmo in si

hitro priigrali prednost, ki se je skozi čas samo še večala. Po nekaj šibkih trenutkih v 2/4, ko so jim Francozi že dihali za vrat, so Ljubljancani vzeli vajeti v svoje roke in stopili na plin ter načeli obrambo Asvela in s hitrimi protinapadi in metom za tri točke povsem onesposobili nasprotnika. Ob polčasu je razlika znašala deset točk, ki pa se je do konca potrojila! Poleg odlične igre igralcev iz Ljubljane je bilo dobrodošlo tudi dejstvo, da se je na tribune vrnila navijaška skupina Green Dragons in igralcem ter ostalim navijačem dala zagon in zagotovo dodatno podporo, ki je očitno več kot le potrebna.

S. P.

IZLET NA GRAD S SKUPINO ZA ŽENSKE

V petek, 8. 11. 2013, smo v okviru društva organizirali krajsi izlet za naše punce, z namenom obiska ljubljanskega gradu. V načrtu sta bila ogled grajskega poslopja in obisk slikarske razstave. Pred dnevnim centrom se je zbralo 6 predstavnic nežnejšega spola starih od leta in pol do zrelih srednjih let. Sprehodile smo se do tržnice in tam poiskale pot do grajskega poslopja. Nekatere so se na grad povzpele prvič, zato je bila izkušnja še toliko bolj zanimiva. Bilo je zelo sproščeno. Po poti smo se veliko pogovarjale in se ukvarjale z najmlajšo udeleženko. Na gradu smo si najprej ogledale svetlobno inštalacijo v peterokotnem stolpu, potem pa smo se napotile na ogled brezplačne slikarske razstave štirih različnih avtorjev. Po ogledu smo si privoščile čaj v grajski kavarni in podelile občutke ob kulturno-likovnem udejstvovanju. Spomnile smo se, da so v decembru, ob Prešernovem rojstnem dnevu, vsi muzeji in galerije brezplačni, in se odločile, da na ta dan organiziramo naslednje srečanje in si ogledamo še kaj zanimivega in poučnega.

foto: arhiv KU

Monika Cerar

S KOLESOM V CENTER ŠPORTNEGA SVETA, 3. DEL

Preden sem zapustil Srbijo, sem v kraju Vladičin Han v klepetu z domačini izvedel, da so v tamkajšnji tovarni Delišeš v najboljših časih zaposlovali več kot 1.000 ljudi, ki so izdelovali praktično vso sadno kašo za Fructal in jo vozili v Ajdovščino. Danes je tam popolnoma drugačna slika. Zaradi gospodarskih mahinacij s Fructalom je tam zgolj še majhna lokalna tovarna sadnih sokov. Velike so razsežnosti neodgovornih menedžerjev.

Po avtocesti v Makedonijo

Zjutraj mi je zadnji gostitelj v Srbiji, Sašo, spekel tri jajca na oko in mi predstavil svoj plan nadaljevanja poti. Po obilnem zajtrku sva jo mahnila proti avtocesti. Na kolesih kajpada! Kljub mojemu negodovanju mi je zagotovil, da bo tako še najbolje, saj on in njegovi kolesarski kolegi zmeraj uporabljajo avtocesto. Tik pred avtocestnim priključkom sva se poslovila in nič kaj navdušen sem se podal na prve kilometre po avtocesti. Že po nekaj kilometrih sem prišel do odseka, kjer so gradili drugo polovico avtoceste, zaradi česar je promet potekal tudi po odstavnem pasu. To je zame predstavljalo preveliko nevarnost in sem se zato raje umaknil na staro vzporedno cesto, ki pa sploh ni bila tako slaba.

Nekaj kilometrov pred mejnim preходом z Makedonijo sem se bil primoran vrniti nazaj na avtocesto, ker sicer ne moreš prečkati meje. Na mejnem prehodu ni začuda nikogar zanimalo, kaj iščem tam. Predvidevali so celo, da sem celo Srbijo prekolesaril po njej. Tudi na vprašanje, kako nadaljevati, so mi predlagali, da bo najbolje, če se držim odstavnega pasu ... Vse do grške meje. Tako bom, po besedah obmejne policije, najhitreje v Grčiji.

Takoj za mejo sem si privoščil hamburger in Coca-Colo, da bi potrošil zadnje srbske dinarje. Pet kilometrov naprej sem si omislil opoldansko pavzo in z nekaj šoferji premleval, katero pot je najbolj priporočljivo ubrati skozi Makedonijo. Prvotna izbira skozi Bitolo se je izkazala za neprimerno, zato sem se odločil, da spremenim smer. Ni mi bilo ravno do kolesarjenja po avtocesti, po makadamu pa tudi ne bi želel zapravljati časa ...

Posledično se je spremenila tudi moja pot čez severni del Grčije. Makedonija je namreč porušila strategijo, ki sem jo izbral glede na barvo in debelino cest na zemljevidu. Izkazalo se je, da je realna slika nekoliko drugačna. Kako je v Grčiji, bom pa tako ali tako kmalu izvedel in se temu primerno

prilagodil. Premlevanje alternativ me je zlakotnilo in čeprav sem nedolgo nazaj malical, sem postal med čakanjem na kurje palčke in palačinke že zelo neučakan.

Želve na cesti in vroča juha na mizi

Zanimivost kolesarjenja na takem potovanju je postopno spreminjanje pokrajine. Razen ob prečkanju gorske verige so spremembe dokaj enakomerne in minimalne. Prva opaznejša je v Makedoniji, kjer so polja poraščena s približno pol metra visokimi listnatimi rastlinami živo zelene barve. Kaj

foto: osebni arhiv

bi to utegnilo biti? Ko sem podobne liste zagledal poveznjene na vrvice in obešene pod streho, se mi je posvetilo, da gre verjetno za tobak. Seveda pa nisem bil povsem prepričan, dokler nisem srečal gospe, ki je osamljena sredi polja trgala liste in potrdila moja predvidevanja. Izvedel sem, da njen sin dela na železnici v Mariboru. Si lahko predstavljate, da sem povsem po naključju izbral gospo, katere sin živi in dela ravno v Mariboru? Če bi jo iskal, je zagotovo ne bi našel!

foto: osebni arhiv

Drugo presenečenje je ne ravno daleč pred mano lezlo čez cesto. Od blizu sem dojel, da gre za kopensko želvo. Tako kot pri nas denimo ježki v Makedoniji ležejo čez cesto želve. Glede na nedaven dokaz si verjetno predstavljate, da so tudi temperature že malenkost višje :-). Zato še kako prav pride opoldanska pavza. Še posebej če najdeš primeren kotiček v senci in po možnosti izvir pitne vode. Sonce

foto: osebni arhiv

je pripekalo z največjo močjo, ko sem ob poti zagledal manjši park na vrtu kamnoseštva. Priložnosti skoraj ne smeš izpustiti, zato sem se odločil vprašati lastnika, če mi dovoli posedeti na klopici. In mi je dovolil. Stopil sem nazaj do kolesa, ga prestavil v senco in pobrskal po torbah za hrano, ki bi se še kar prilegla. Ko sem se s kruhom in nekaj malenkostmi vrnil do mize, me je tam že čakal liter ohlajene mineralne vode in svež kozarec. Nikjer ni bilo nikogar.

Ker sem nekaj pozabil, sem ponovil vajo in ko sem se vrnil, me je na mizi čakal še krožnik vroče zelenjavne juhe, sveža zelena paprika ter dva mentol bombona. Še vedno ni bilo nikjer nikogar. Čeprav sem imel občutek, da vse to čaka name, vseeno nisem mogel verjeti in sem čakal koga, ki bi mi to potrdil. A niti v pisarni niti na dvorišču ni bilo nikogar. Z užitkom sem pojedel postreženo hrano in si privoščil krajši počitek. Gre za enega izmed nepozabnih prijetljajev ali majhni biserček, ki jih po vrste nizam na nit tega potovanja. No, pred odhodom sem vseeno dobil priložnost, da se zahvalim in spregovorim par besed z lastnikom. Izvedel sem, da svoje izdelke izvaža tudi v Slovenijo, ki je zanj dokaj pomembno tržišče.

Zadnjo noč na ozemlju bivše Jugoslavije sem poiskal prostor med številnimi vinogradi. Ko se je pričelo mračiti, sem se lotil postavljanja šotora in glej ga zlomka: ravno tisti trenutek se je točno pred vinogradom, ki sem ga izbral, ustavil osebni avtomobil. Seveda sem obstal v strahu, da se bom moral predstaviti drugam. Vinograd sta si prišla ogledat gospa Zorka in gospod Lado. Gospod me je začudeno vprašal, zakaj sem si izbral ravno njegov vinograd. Razložil sem jima, kako in kaj. Podali smo si roke in se predstavili. Podarila sta mi nekaj svežih jabolk, še vedno pa nista mogla razumeti, zakaj spim ravno tukaj. Seveda sem dobil dovoljenje za nočitev in gospod je pridal še, naj popazim na njun vinograd.

Peter Osterveršnik

foto: osebni arhiv

Sol in Koper:

OBALA VEDNO BOLJ BREZDOMNIM PRIJAZNA?

monika.buhancic@kraljiulice.org

Pred meseci sem med vožnjo do Nove Gorice spoznala gospo, ki na Centru za socialno delo Piran skrbi za področje brezdomstva (Ingrid Ličen). Takoj se mi je zdela »ta prava«, saj mi je dala občutek, da se ne spreneveda in bo takoj skočila v akcijo. Pred dnevi sem od nje prejela vabilo na Dan odprtih vrat. Za razliko od drugih organizacij na našem koncu sem bila vabila iskreno vesela in s tem v zvezi bi vam rada predstavila njihov program, saj trdno verjamem, da se moramo vsi, ki delujemo na področju brezdomstva, med seboj povezovati, se podpirati in si izkazovati določeno mero spoštovanja. Še sploh glede na to, da se (menda) borimo za iste stvari. Globoko me žalosti dejstvo, da na Koprskem temu ni tako in da organizacije med seboj bolj kot ne tekmujejo, si celo mečejo polena pod noge in se nasploh obnašajo, kot da nis(m)o nevladne organizacije, pač pa podjetja, s.p.-ji, ali korporacije. Njim v opomin in ljudstvu v vednost z veseljem predstavljam Socialno varstveni program Kažun*, Piran – program celovite skrbi za brezdomne (spodnji tekst je povzetek njihovega predstavitevnega letaka).

Program je namenjen polnoletnim osebam, ki živijo na območju občine Piran. Urejeno stalno bivanje v občini ni pogoj za vključitev v program dnevnega centra in terenskega dela, predstavlja pa prednost pri nudenju pomoči z nastanitveno podporo v Kažunu. Osnovna dejavnost programa za brezdomne:

- spremljanje življenjskih razmer in potreb brezdomnih; pomoč pri uveljavljanju pravic, urejanju socialnega statusa in dostopu do različnih oblik pomoči; podpora pri iskanju zaposlitve in trajnejših oblik nastanitve; omogočanje prostora za dnevno druženje; izvajanje nastanitvene podpore v Kažunu;
 - povezovanje s službami in izvajalci programov za brezdomne ter drugimi organizacijami na področju dela z brezdomnimi;
 - sodelovanje z mediji, javnostjo in ljudmi v lokalnem prostoru;
 - stalna pripravljenost za posredovanje v kriznih situacijah in nujnih primerih v sodelovanju z vsemi interventnimi službami (zdravstveno, socialno, upravno, lokalnim redarstvom, policijo ...).
- Namen in cilji projekta:

- samooskrba stanovalcev Kažuna z lastno pridelavo sezonskih vrtnin in poljščin,
 - dopolnilni vir materialnih dobrin,
 - utrjevanje socialne mreže uporabnikov programa,
 - vplivanje na boljšo kakovost življenja po zaključenem bivanju v Kažunu,
 - razvijanje modela dobre prakse za izboljšanje zaposljivosti in pridobitev socialnih veščin uporabnikov programa.
- Dejavnost »Kažuna«, sprejemališča in zavetišča za brezdomne:
- Načelo Kažuna je zagotoviti varno zavetje in bivanje stanovalcev v ozračju nenasilja, medsebojnega spoštovanja in miru.
 - Kažun je namenjen osebam, ki nimajo zagotovljenih minimalnih bivalnih pogojev, so brez doma ter začasno ali trajno nezmožne, da bi samostojno reševale svojo stanovanjsko problematiko.

Vir: internet

- Sprejeme lahko hkrati do 14 oseb in zagotovi:

- nastanitev/nočitev v skupnem gospodinjstvu za obdobje do 6 mesecev z možnostjo podaljšanja,
- psiho socialno pomoč pri reševanju vključevanja in aktivnostih za načrtovanje življenja.

- Medsebojni odnosi stanovalcev v Kažunu so pomembni, pri tem ima velik pomen sostanovalska skupnost.

V sodelovanju z Občino Piran obdeluje »Eko vrt Kažun - Piran 2013«.

- Na občinskem zemljišču, primernem za ureditev domačega vrta, pridelujejo sezonske vrtnine in poljščine za potrebe Kažuna.
- V projektu sodelujejo zainteresirani uporabniki in prostovoljci.
- Veščine in uporabna znanja so dobrodošli, zato so veseli ljudi dobre volje, ki imajo praktična znanja o vrtnarjenju in kmetovanju. Na kratko sem torej podala opis dogajanja v piranski občini, zato da boste tudi sami lahko nekemu v stiski pomagali z informacijo. Seveda želimo, da bi bilo ljudi, ki so potrebni naše oskrbe, čim manj ... Vsako mesto, pravijo, mora imeti pristen mestni utrip in vanj sodijo tudi vaški čudaki, brezdomni, berači. Mestni utrip smo zagotovo tudi ljudje, in ne glede na vse je prav, da ima slehernik predvsem streho nad glavo ... Šele potem lahko daje mestu svoj pečat. Stisne me pri srcu, že ko zagledam zapuščenega psa, kako naj potem ostanem hladna ob pogledu na pozabljenega človeka? Oba morata, kar se mene tiče, nujno na varno in na toplo in šele ko bo za oba poskrbljeno, bom mnenja, da živim v dobro vodeni državi in v sočutni družbi.

Lep pozdrav, Vaša Biba

*Kažun je majhna kamnita hiša, običajno okrogle oblike, s stožčasto streho. Kažun nima oken, ima le eno vhodno odprtino in je lep primer suhe gradnje z izključno enim materialom, naravnim kamnom.

KRALJI ULICE IN N'TOKO

N'ToKo je ime, ki ga širša javnost najbolj pozna kot domačega izvajalca hip-hopa in vokalista kolektiva Moveknowledge. Toda poleg omenjenega je tudi večkratni državni prvak v freestylu, del dueta BeatMyth, kolumnist, umetnik in še marsikaj drugega. Predvsem pa je preprost fant odprte glave, ki ne zgublja časa s potrjevanjem samopodobe vseslovenske zvezde, kakor to počne toliko drugih slovenskih »zvezdnikov« in »zvezdnic«. Daje pač vtis fanta iz soseske, ki so se mu odprla vrata v svet glasbe. »Muzka« je njegov stil življenja, zato pri sogovorniku zbuja vtis spontanosti in sproščenosti. Če želite o njem izvedeti več, posurfajte na spletni strani www.ntoko.si. Go N'ToKo!

Verjamem, da se marsikdo sprašuje o pomenu tvojega imena. Zakaj N'ToKo?

Nima posebnega pomena. Roland N'Toko je kamerunski nogometaš, ki je igral v novomeškem Elanu in za katerega sem v srednji šoli navijal. Po njem so me poimenovali prijatelji. To je pač srednješolski vzdevek, ki se me je prijel in se obdržal vse do danes.

Si večkratni zmagovalec freestyla. Kako se je vse začelo? Zakaj si začel repati?

Vse se je zgodilo docela spontano. Kot mladenič nisem imel nikakršnih glasbenih ambicij, sem pa veliko potoval in se srečeval z raznimi uličnimi glasbeniki. Tudi privatno sem se rad gibal v glasbenih krogih in tako opazil, da mi gre rmanje dobro od rok. Ob poslušanju drugih sem dostikrat pomislil, da bi to tudi sam zmoget. Ker nisem imel nobenih drugih posebnih sposobnosti, sem se preizkusil v glasbi in vse je steklo samo od sebe.

Koliko albumov si izdal?

Izdal sem tri slovenske solo albume, štiri smo jih izdali s skupino, posnel pa sem tudi dva solo albuma v angleščini. Zadnji album z naslovom Mind buisness sem izdal pred kratkim.

Kako da si za izdajo omenjenega albuma v angleščini izbral japonsko založbo Call&Response? Kje tičijo razlogi za ta korak?

Pred petimi leti sem bil na poročnem potovanju na Japonskem. Z ženo sva se navdušila nad njo, prirasla nama je k srcu in vedela sva, da se bova tja zagotovo vrnila. Tudi sama alter scena mi je bila zelo všeč. Navezal sem kontakte in prijateljstva ter začel sanjariti o koncertiranju in ukvarjanju z glasbo na Japonskem. Tam sem do danes izdal že dva albuma, šlo pa je za povsem osebno željo. Na mojo odločitev skratka ni vplivalo nič objektivnega.

Kaj misliš o slovenski glasbeni sceni? Za primer: prižgeš TV in zadonijo viže takšne in drugačne vrste. Kaj poslušamo, kakšna je scena?

To vprašanje je na mestu. Včasih se sprašujem, če ljudje sploh poslušajo to glasbo, kajti Slovenija nam že vsaj desetletje ni postregla s pravo pop zvezdo. V tem času praktično ni bilo novega imena, ki bi denimo napolnil Halo Tivoli. Množice dejansko privlači bodisi slovenski bodisi EX-YU turbofolk. Torej gre lahko za oberkrajnersko vižo ali pa balkansko narodno-zabavno glasbo. Naša pop scena se vztrajno umetno ohranja. T. i. pop glasbeniki so dobro pozicionirani v slovenskih glasbeno-političnih in kulturnih institucijah. Radijski monopol ima pri tem svojo vlogo in kot je vsem znano, obstajajo tudi mafjske združbe, ki vodijo vse v zvezi z avtorskimi pravicami.

Zato lahko kljub majhnosti trga v Sloveniji od popularne glasbe nekateri zelo dobro živijo. Najstniki, kot množični odjemalci glasbe, pa poslušajo predvsem tujo pop glasbo. Slovenska glasbena scena je utečena in predvsem zastarela. Nove stvari si v njej težko izborijo prostor.

Druga skrajnost so besedila. Kje sam iščeš navdih, kako nastajajo tvoja besedila?

Nimam izdelanega načina. Ravnam se po trenutnem navdihu; najsi slišim dober beat in po njem začnem rimat ali pa o čemer razmišljam. Morda tudi kaj opazim in se mi ob tem porodi ideja, kateri prilagodim glasbo. Lahko da je to tema, o kateri hočem govoriti in skušam najti ustrezno glasbeno podlago, ki bi to poudarila. Vsekakor pomaga, če imaš glasbeno podlago.

Večkrat sem prebral, da te označujejo kot družbenokritičnega lirika. Se strinjaš z oznako?

Mislim, da je to pretiravanje. Prej bi rekel, da so besedila pač družbeno obarvana, niso pa povezana z nekakšnim aktivizmom. Razmišljam o stvareh, kot vsi ostali. Denimo o tistih, s katerimi se spopadamo v vsakdanjem življenju. Tu nisem nobena izjema. Očitno se v glasbi tako malo govori o teh stvareh, da znotraj tega izpadem zelo kritičen.

Če svoje mnenje izražaš preveč odkrito, najbrž nimaš povsod prijateljev? Si zaradi tega kdaj naletel na oviro?

Absolutno. Konkretno sicer ne morem navesti primera, sigurno pa obstaja cel barvni spekter v svetu popularne glasbe, do katerega nimam dostopa. Ker se tja ne trudim prodreti, niti ne vem, da so mi vrata zaprta. Sicer bi me že kdaj povabili noter. Vendar sem zaradi svojega pristopa prišel do svoje publike, v nek alternativni prostor, ki me sprejema. Meni je ravno ta najbolj pomemben.

Misliš, da je alternativa še vedno živa?

Dandanes je vse preprejeno s potrošništvom. To velja tako za mainstream kot alternativo. Vsak ima predpisan način življenja, znamko oblačil, telefona ali avtomobila. Tudi alternativci so zaznamovani s potrošniško mentaliteto in v tem smislu smo vsi malo kastrirani. Prava alternativa bi morala te stvari postaviti pod vprašaj.

Lahko v Sloveniji preživiš z glasbo?

Hja, vse je odvisno od glasbenega žanra, ki si ga izbereš, in publike, ki ga posluša. Če vsak konec tedna igraš na treh veselicah, si boš lahko kupil hišo in dober avto. Če pa si izvajalec alternativnega žanra, morda lahko ciljaš na to, da pokriješ najemnino in položnice.

Bi zase torej lahko rekel, da si si ostal zvest?

Mislim, da ja. Večji je zaslužek, večji so kompromisi, ki jih moraš sklepati, pa ne glede na to, ali so ti glasbene, finančne ali socialne narave.

Kako se torej preživljaš?

Večinoma s koncerti. Poleg solo nastopov so tu tudi nastopi s skupino Moveknowledge in duetom BeatMyth, sem pa tudi DJ. Ukvarjam se tudi s teatrom, trenutno nastopam v gledališko-glasbeni predstavi Gremo vsi, organiziram svoje evente in pišem. Na koncu meseca tako napraskam dovolj za življenje.

Poznaš kako socialno ogroženo osebo?

Nekateri, ki jih poznam, bi bili, če se ne bi imeli možnosti preseliti domov, k staršem. Brez zavetja družine bi bili na cesti, saj v obstoječih ekonomskih razmerah ne bi zmogli zbrati dovolj za najemnino in račune. Veliko je mladih z diplomom, a brez zaposlitve. Socialnega problema v Sloveniji skratka ni

videti v pravi luči. Je dobro zakrit, saj še obstaja tranzicijsko premoženje starejše generacije, ki zaenkrat rešuje situacijo. Naši starši niso bili v taki socialni stiski in nam še lahko nudijo streho nad glavo. Vprašanje pa je, kaj bo z naslednjo generacijo.

Kakšna bi bila torej po tvojem idealna družba?

Idealne družbe ni, ker ni idealnih ljudi. Lahko pa bi to bila družba, ki bi na konstruktiven način iskala rešitve v dobro vseh. Ne delam si utvar, trenutno nam pač ne kaže dobro. Sem proti kapitalizmu, verjamem v socialno državo, verjamem, da bi morali stremeti k čim večji enakosti. Trenutne razlike med družbenimi sloji so anomalija, to ni sprejemljivo. Ni ne zdravo in ne dobro za prihodnost. Vsak posameznik ima svoje prednosti, vsak lahko nekaj prispeva. Postaviti je treba kriterije in izkoristiti človeški faktor. Družba človeško sposobnost ocenjuje skozi prizmo tega, kdo več zasluži. To je slab kriterij, kajti genialne ljudi, ki bi lahko prispevali k skupnemu napredku, kratko malo izrine iz igre, saj njihove rešitve

finančno niso dovolj donosne. Na tem mestu družba sama sebi koplje jamo.

Bi imel kakšno sporočilo za naš parlament?

Hah, nimaš dovolj prostora, da bi povedal vse, kar želim. Če povzamem, bi jim sporočil, naj nehajo varčevati za vsako ceno, še zlasti pa ne na človeških resursih. V Sloveniji je veliko sposobnih mladih ljudi, ki bi to državo lahko popeljali v svetlo prihodnost, če bi jim le dali to možnost. Jebeš Bruselj, težave z dolgovi in fiskalno konsolidacijo. Ob tem se pozablja na ljudi in to je bistvo. Treba je ohraniti javno šolstvo in zdravstvo, v nasprotnem primeru bomo hitro država tretjega sveta.

Morda kako sporočilo bralcem?

Ne mislite samo nase. Poglejte okoli sebe, morda lahko storite kaj dobrega za druge. Bodite solidarni.

Intervju pripravil Jean Nikolić

INDONEZIJA IMA TAJFUNE, SLOVENIJA PA TAJKUNE.

GREGOR . B. HANN

foto: osebni arhiv

Gostujoči kolumnist:
Tomaž Z.

NA KORUPTIVNI STRANI ALP

020
KRALJI
ULICE

Država Slovenija bo v začetku leta 2014 dobila novega predsednika in oba namestnika predsednika Komisije za preprečevanje korupcije. Predsednik Goran Klemenčič in namestnika Rok Praprotnik in Liljana Selinšek so namreč v kolektivni odstopni izjavi na dan prejšnje republike 29. novembra lani črno na belem zapisali, da bodo na položajih vztrajali najdlje še do 1. marca 2014. Predsednik republike Borut Pahor pa je javni poziv za zbiranje kandidatur za njihove naslednike podpisal že naslednji teden, v začetku decembra. Toda ne glede na to, kako načelna, pokončna in z obstoječimi hobotnicami na Slovenskem nepovezana bo končna nova kadrovska sestava vodstva KPK, bo Slovenija še naprej s sistemsko in sistematično korupcijo obremenjena država. V najširšem smislu lahko korupcijo označimo za zlorabo položaja z namenom pridobiti si materialno ali nematerialno korist. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, ki sicer je ne najbolj posrečena zakonska podlaga tudi za delovanje KPK, jo definira kot vsako kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju, kot tudi ravnanje oseb, ki so pobudniki kršitev, ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo, zaradi neposredno ali posredno obljubljenega, ponujene ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega. Prav zasluga slovenskega poosamosvojitvenega korupcijskega modela je, da je ta definicija nekoliko bolj obsežna. Zakaj pa pravzaprav pri korupciji gre, pa so dojeli že stari Latinci. Tako besedo corruptus iz latinščine, iz katere izvira, prevajamo kot pokvarjen, moralno izprijen. Da je država od osamosvojitve naprej v rokah pokvarjenih, moralno izprijenih oseb in da se stanje ne izboljšuje, ampak slabša, potrjujejo tudi mednarodne raziskave. Indeks zaznave korupcije Transparency International za leto 2013 poroča, da je Slovenija med državami, ki so v lanskem letu najbolj nazadovale oziroma v korupcijskem smislu napredovale. Pri vseh ravnanjih, ki jih dojemamo kot korupcijo, je sicer bistven koruptivni namen. Nekdo nekomu koristi obljubi ali da, da bi ga motiviral ali nagradil za kršitev dolžnega ravnanja, oziroma nekdo nekomu koristi obljubi in da za poplačilo dolžnega ravnanja. Torej za koruptivni namen gre, ko denimo v domačem javnem zdravstvu plačate, da kljub neprepričljivim simptomom napišejo bolniško ali ko s plačilom preko vrste pridete do zdravniškega pregleda. Da je v domači republiki prav v javno financiranem zdravstvu korupcija velik problem, je sicer ob senatu Komisije za preprečevanje korupcije prav tako z odstopom poskušal opozoriti tudi prejšnji minister za zdravje iz kvote DESUS Tomaž Gantar. Posamezni medicinski pripomočki in oprema so namreč na Slovenskem tudi do štirikrat dražji kot v neprimerljivo bogatejši Nemčiji, v bližnji in daljni soseski pa so isti pripomočki in oprema dražji zgolj v Bosni in Hercegovini. Toda če si na lestvici Transparency International Slovenija med

foto: Miloš Stosić

177 državami deli 43. mesto z Litvo, je BiH na 72. mestu v družbi Brazilije, Sao Tome in Principe, Srbije in Južne Afrike. Korupcija v Sloveniji je realnost tranzicije in sistematičnega podcenjevanja pravne države, kot je decembra 2011 zapisal predsednik KPK v odstopu Goran Klemenčič. Kljub formalno in na papirju zgledno urejenim nadzornim mehanizmom so pravnomočne obsodbe zaradi korupcije še naprej izjemno redke. Za zapahi praviloma končajo zgolj samotni jezdec, kot sta denimo nekdanji sekretar Boris Šuštar in nekdanji poslanec in tržiški župan Pavle Rupar. Toda njihov glavni greh ni koruptivnost sama po sebi, pač pa da so koruptivno ravnali na svojo roko in zunaj sistemske ter sistematične korupcije, na podlagi katere se razgrajuje državo vso njeno poosamosvojitveno zgodovino. Janez Janša in Zoran Janković pa, čeprav ne moreta, ne smeta ali ne znata pojasniti izvora svojega premoženja, kot je ugotovil prav odhajajoči senat KPK, ostajata vodja opozicije in glavni kandidat za sestavo nove desne vlade ter ljubljanski župan in ponovni kandidat za predsednika tačas največje parlamentarne stranke. Tako za razliko od učinkovitih ukrepov in težko pričakovane točke preloma v boju proti korupciji na Slovenskem ostajajo vidne predvsem vse razsežnosti sistemske in sistematične korupcije, na katere v poslovnem pismu opozarja tudi senat KPK. To ostajajo potratna in okoljsko nesprejemljiva državna naložba v TEŠ 6. Krpanje bančne luknje oziroma politično razsutega bančnega sistema. Odvetniške, svetovalne, sponzorske in donatorske pogodbe podjetij v posredni ter neposredni lasti države in lokalnih skupnosti. Javno naročanje v vse manj javnem zdravstvu. Slovenski državni holding. Nedotakljivost politikov in drugih javnih funkcionarjev. Netransparentno sprejemanje zakonskih in podzakonskih predpisov. Politična mešetarjenja z namembnostjo zemljišč. In nenazadnje neučinkovitost sedanjega Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije ter s tem tudi same KPK.

foto: osebni arhiv

Pamflet:

IMAM SVOJE MNENJE, PA SE Z NJIM NE STRINJAM

AMERIŠKI TURBOKAPITALIZEM ALI SOCIALIZEM

Če boste volili Ljubljankiča, boste v personalni uniji s Srbijo. Tole bo sicer objavljeno januarja – čeprav se danes odloča o zaupnici vladi. Po moje bi bilo še najbolje voliti generala Glanzkopfa. Pa jebi ga, Patrija je trikrat dražja. Kako spoznate bolgarske agente: vsi imajo črne brke, visoko čelo in Mura plašče. Nikoli se ne postavijo v vrsto za avtobus kot pravi gentlemani v Londonu. Imajo dežnike v rokah. Nek Luksemburžan se je čudil, da je pri nas 20.000 bolnikov v psihiatričnih bolnicah in zavodih. V Luksemburgu jih takoj pozdravijo. Jugoslavijo so uničili, še najboljši je bil Markovič, ki je ozdravil inflacijo in črni trg deviz. Uničevali so jo desni ekstremisti. Ne vem, kako je 20.000 borcev na plačilni listi vlade, če pa so že vsi umrli. Ali gre za ameriški turbokapitalizem ali pa za socializem. Domovi za stare so vsi privatni – sramota.

Horuk naprej v nove čase, tovariši!

Črtomir Clonsky

Tanja San in Severa:

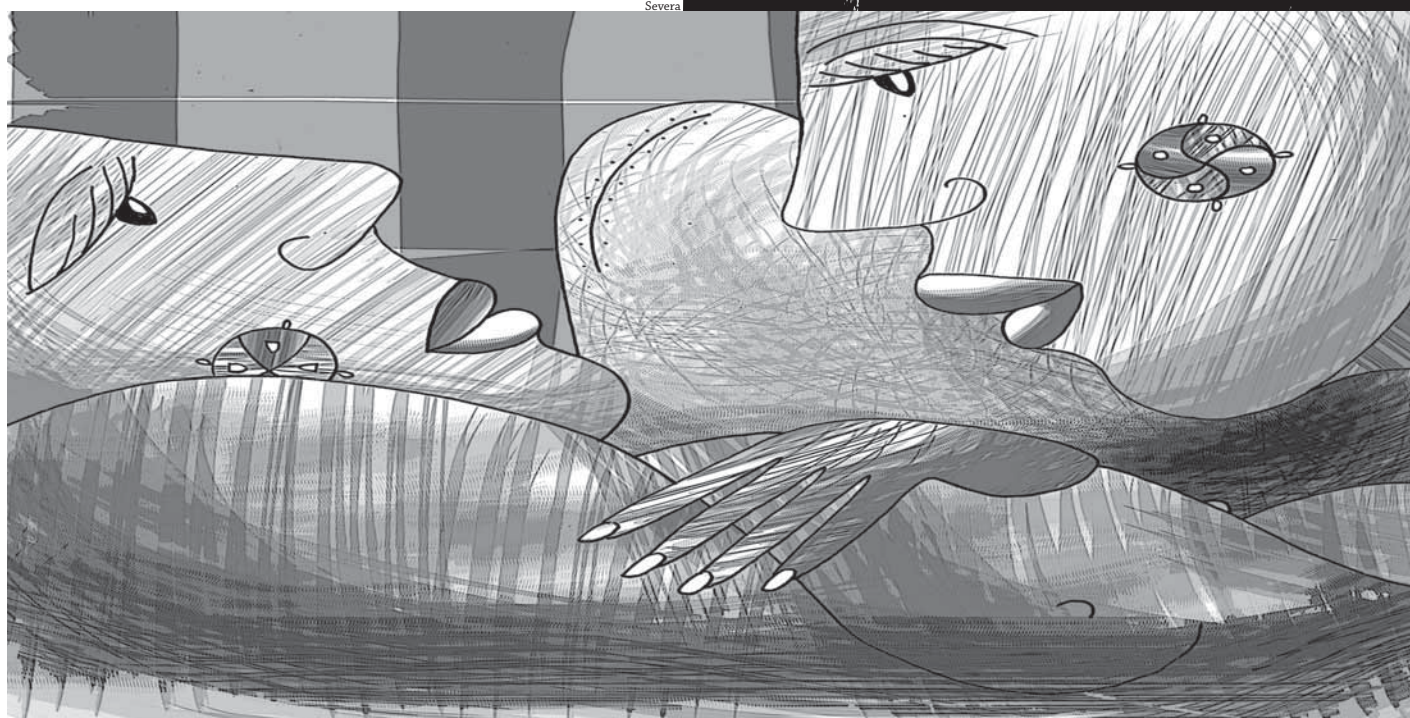
KRALJICA IN KRALJICA

TANJA SAN

DANES ZJUTRAJ SI ME POLJUBILA IN REKLA LJUBIM TE.
ODKORAKALA SI RITENSKO ČEZ POSTELJO IN SI OVILA RANO SPODRSLJAJ.
VPRAŠALA SI ME, ALI OB SEDMIH ALI OB POL. SEDMIH, TER DISKRETNOSTI ZAVILA SVETLOBO PER ME.
BILA SI MOJA BUDILKA.
BILA SI VONJ PROJE.
BILA NEŽNA NAČRTOVALKA MOJE IMPULZIVNOSTI.
IZKOŠČILA SI BISTVO NAJINEGA OPTIMIZMA.
KOMA. KOMA.

SEVERA

KOMA. KOMA.
ZJUTRAJ SI MI PRIKIMALA, KOMAJ OPAZNO JE PRAMEN SVETLOBE
ZALIL TVOJ OBRAZ IN IZGINILA SI V R. JUH. H.
OPAZILA SEM, DA MI NI TREBA ZAGRINITI RANE IN OPTIMIZEM
TVOJE BUDILKE V MENI ME JE NAPOLNIL S TABO.
BILA SEM NEŽNA NAČRTOVALKA TVOJE IMPULZIVNOSTI IN TI MOJ DAN,
SVETLOBA V JANUARJU.
BISTVO NAJINEGA OPTIMIZMA SE JE ZASIDRALO V SRŽI OBEH.
KOMA. KOMA.

29. FESTIVAL GEJEVSKEGA IN LEZBIČNEGA FILMA

foto: arhiv Škuc LGBT

OUT IN EAST BERLIN

Če sem odkrit, sploh ne vem, kako se lotiti kritike tega filma. Lezbijke in geji v vzhodnem Berlinu. Res, pričakoval sem malo več agresije. Saj poznate tisto – berlinski zid, Rusija, železna zavesa, Stalin, Brežnjev ... pa od vsega skupaj ni bilo nič. Na trenutke sem pomislil, da gledam dokumentarec o punku v Sloveniji v 80-ih letih. Resno. Lezbijke in geji v vzhodnem Berlinu so lepo organizirani. Stasi jih je nadzoroval in zalezoval, toda več ali manj jih je pustil pri miru. Še pomnite, punkerji, kako je bilo v starem Riu in Medexu?! Morda so nas bolj ... Pa kaj bi to. Ob ogledu tega dokumentarca sem prišel le do tega spoznanja, da rdeča oblast ni bila preveč navdušena nad subkulturo, pa če je bil to punk ali homoseksualnost. In vendar – je danes kaj drugače?! Ko sem prišel iz kina, so bili tam trije policaji, ki so ustavljali mimoidoče. Preventiva ali kurativa?! Kdo bi vedel, jaz sem le pospešil korak proti domu – policija mi namreč ni bila nikoli všeč.

Taubi

24. LIFFE

Kot vsako leto je bila bera filmov žlahtna, nekoliko odvisna tudi od lastne izbire ali afinitet, pa tudi od sreče pri izbiri. Vsekakor sem se sam odločil, da izmed peterice ogledanih izpostavim film Turista. Film Sightseers ali v prevodu Turista je film režiserja, rojenega v Angliji leta 1972, Bena Wheatleya. Ta ga je posnel v letu 2012, film pa je presenetljivo zabavno gledati, saj so motivi za umor zaljubljenega pravzaprav neargumentirani. Na krajih, kamor se mlad par poda z avtodomom, je na kupe nemarnih in glasnih turistov, ki jih »ponesreči« ubija Chris. Igra ga Steve Oram. Njegova draga ga k umorom nagovarja in spodbuja, in če se zgodi, da tarč ne pospravi sam, opravi z njimi pač ona – Tina, ki jo igra Alice Lowe. Oba igralca sta v bistvu napisala scenarij za film, režiser pa je, kot sem po naključju opazil, v svojih dveh predhodnih filmih The World's

TEŽA

Film The Weight severnokorejskega režiserja Cho Jae Hyune, posnet v letu 2012, se na prvi pogled zdi nekoliko monoton. Skozi filmsko dogajanje ni nekih pretresljivih akcij. V glavni vlogi režiser kar sam zaigra pogrebника, torej osebo, ki poskrbi za pokojnike, preden jih pokopljejo. Počese jih, umije, namazili in obleče, skratka do popolnosti uredi in pripravi za pogreb. Ko neka nenavadna stranka s čelado na glavi pride pogledat svojo umrlo mamo in se od nje posloviti, poleg nje opazi golo mlado lepo mrtvo žensko telo. In seveda še vedno s čelado na glavi posili taisto mlado lepo mrtvo žensko telo. Pogrebnik pod argumentom zajetnega kupčka denarja dogodek zamoči. Oseba z motoristično čelado na glavi pa se vsake toliko pokaže tudi v nadaljevanju filma, še vedno je živa in ves čas nosi enako čelado. En izmed prizorov je denimo ta, v katerem si ogleduje porno filme in prav veselo, s čelado na glavi, masturbira. Podobno se zgodi pri dveh prostitutkah, ki pa ga gladko zavrneta. In tretjič se podobna akcija ponovi pri pogrebniku. Ta čudaku prvič sname čelado z glave, pod njo pa se sicer skriva zmečkan mrtev obraz. Glavnemu liku, ki se sicer ukvarja z umrlimi, se ne dogaja nič posebno živega ali živahnega. Konec je, kot se za večino korejskih filmov spodobi, tragičen, saj se pogrebnik živ zabije v krsto poleg mladega mrtvega ženskega telesa. Odnesejo ga do pogrebne avtomobila, od tam pa odpeljejo naprej do pokopališča, kjer ga pokrijejo z zemljo.

Za konec naj povem, da je Festival gejevskega in lezbičnega filma edini filmski festival v Sloveniji, ki ga varuje Slovenska policija. Zdi se torej, da gre za najbolj varovano zvrst kulture.

Žigažaga

foto: arhiv Liffe

End (Konec sveta) in Kill list (Črna lista) že omenjenima igralcema namenil stranski vlogi. Film je, kot rečeno, gledljiv, poln črnega humorja, način izvedbe nekaterih umorov pa je naravnost smešen. Najbolj

duhovit je bil del, ko se je mlad par začel prepirati o tem, kdo od njiju pravzaprav ubija s stilom.

Žigažaga

»KRUH NAŠ VSAKDANJI«, PREDSTAVA FOLKLORNE SKUPINE ROŽMARIN

Kje začel sem biti, daleč tam nekje, kjer bistvo je vsega.

»Kdo vame položil je toliko ljubezni, da grem skozi trpljenja in ne izgubljam življenja? Nekdo sem, ki pomeni življenje, pa vendar pot moja je samo trpljenje.« Sporočilo predstave se je porodilo iz misli na vsakdan in iz težnje postaviti v ospredje bistvo poti, ki se skriva v vsakem človeku. Zgodba je povsem vsakdanja; vpleteni smo v razne dogodke in ob tem pogosto niti ne opazimo ljudi, s katerimi se nehotе srečamo. Zato ideja o postavitvi resničnega brezdomca v igro ni bila naključna, saj gre za pot odrekanja in premagovanja samega sebe v dobro nekomu drugemu. Gre za preplet zgodbe o zrnu, ki se pusti razdati za nov rod zrna, nov zarod pa se ustavlja ob zgodbah preteklosti, ki imajo mističen pridih. Zadoščalo bi, da se ustavimo in vprašamo, ali so nam določene stvari podarjene ali pač samoumevne.

V predstavi smo uporabili le nekaj nujnih in bistvenih rekvizitov, vse ostalo je bilo odvisno od igre in doživljanja vloge vsakega posameznika. Plesni del so pokrile tri folklorne skupine: FS Mengeš, FS Stična in domačini – FS Rožmarin. Plesni repertoar se je tematsko navezoval na sosednje štirih dejanj v procesu prehoda od zrna do kruha (pot sejalka, žanjic, mlinarja in peka v štirih letnih časih in štirih življenjskih obdobjih). Štiri dele predstave smo povezali v celoto z značilnimi štirimi vrstami kruha, ki so bile in so ponekod še vedno poznane. Na koncu pa nas postavi na kruta in realna tla izjava brezdomca - Kralja ulice Zlatka Manojloviča, ki nas poprosi za kos kruha.

Že ob sami ideji o postavitvi zgodbe smo bili odločni, da mora biti

ta realna in živa, zato potrebujemo živega pričevalca. Zlatko je bil v svoji vlogi pristen in iskren, zato se mu za njegov prispevek iskreno zahvaljujemo in smo obenem veseli, da mu je bilo omogočeno biti, kar je, in se kot tak čutiti sprejet.

Zamisel in kostumske podobe ljudi je s svojo tankočutnostjo in preudarnim poznavanjem do zadnje podrobnosti oblikovala in opremila nenadomestljiva Helena Jamnik. Prostoru in času je dodala tiste nepogrešljive podrobnosti, ki predstavi dajo karakter. Zahvala gre tudi vsem igralcem, plesalcem in glasbenikom, ki so sprejeli in verjeli v izziv in ga tudi izpeljali do konca.

Naše poslanstvo je namreč, da ustvarjamo kulturo, ki je sporočilna, ki ohranja temelje ter ki živi.

Omenjeni članek torej v celoti posvečamo prijatelju Zlatku, pa ne samo zaradi njegove pripravljenosti sodelovati, pač pa zaradi spoštovanja njegove veličine. Vsi mi, ki mislimo, da smo dobri, se moramo za dobro včasih zavestno truditi in ga iskati globoko v sebi.

»Dober večer dobri ljudje, samo kruha vas prosim.« Zlatko, tvoj glas še zmeraj odmeva v marsikaterem srcu in ob spoznanju, da nisi bil (le) igralec. To je marsikoga prestavilo v svet, ki ga morda včasih nehotе celo zaničujemo. Veseli smo, da smo se srečali na tej poti in drug drugemu pustili pečat, ki bo ostal neizbrisen.

Za folklorno skupino Rožmarin,
Andrej Kunej (idejni vodja postavitve)

023
KRALJI
ULICE

SNG OPERA IN BALET: LA BOHEME

Slovensko narodno gledališče opera in balet Ljubljana nam je v duhu dobrodelnosti omogočilo ogled opere La Boheme za nekaj naših članov društva. Za nekatere je bilo to sploh prvo srečanje z opero in z operno hišo nasploh. Ko smo vstopali skozi vhodna vrata, sem v njihovih očeh opazila dobro poznani občutek, ki je preveval tudi mene, ko sem prvič vstopila v operno hišo. Notranjost te resnično impresionira. Celotno doživeti ti da občutek pomembnosti, saj je resnično na nivoju in z vsakim obiskovalcem ravna, kot da je njihov najpomembnejši gost. Ravno ta občutek ti še toliko bolj polepša dan, če seveda svoje dneve preživljaš na cesti.

La Boheme je opera v štirih dejanjih, ki je nastala po navdihu romana Prizori iz življenja boemov (H. Murgerja). Avtorja pesnitve sta L. Illica in G. Giacosa, avtor glasbe pa G. Puccini.

V Ljubljani je bila prvič uprizorjena že leta 1898. Tokratna uprizoritev je ponovitev iz sezone 2005/06, njen režiser Vinko Möderndorfer pa je v tej, ki je romantična in polna čustev, izpostavil predvsem krutost in revščino umetniškega življenja.

foto: Darja Štravs Tisu

Tematiko je nekoliko posodobil in približal našemu okolju in času. Realističen svet boemov je prepletel s sanjskim in simbolnim svetom lutk.

Igralci so bili navkljub neštevilnim ponovitvam zavzeti in polni življenja. Gledalec se je lahko brez težav stopil s predstavljenim svetom. Opera je trajala

dve uri in pol, vključevala pa en odmor, ki je v gledalcu potenciral zanimanje, kako se bo zgodba nadaljevala. Na trenutke je bila žalostna, včasih tudi smešna, predvsem pa čustvena in zanimiva. Skratka, v vseh pogledih vredna ogleda!

Anistella

foto: osebni arhiv

Izza rešetk:

ZAPOSLOVANJE NEKDANJIH OBSOJENCEV

Problematika, ki se neprestano ponavlja in pojavlja pri zaposlovanju nekdanjih obsojencev, je s poglobljanjem recesije čedalje večja, saj v naši zakonodaji ni instrumenta, ki bi urejal to področje. Z novo socialno zakonodajo so centri za socialno delo (CSD) dobili nova, dodatna pooblastila, vendar se glede pomoči osebam po prestani zaporni kazni pri zaposlovanju ni nič spremenilo. Morda se je, a kvečjemu na slabše, saj si v izobilju novih pooblastil in dolžnosti zaposleni na CSD komaj lahko odtrgajo malce dragocenega časa za iskanje zaposlitve bivšim zapornikom. Kar pa celo zadevo olajša, je vrzel stereotipa, ki se vrti okoli omenjene populacije. Od nekdanj je namreč veljalo, da je zapornik nekdo, ki je vsaj disociativen – če ne še kaj več. Manj gotovo ne. Tako je od nekdanj in žal tudi danes. Res je sicer, da ima obsojenec pravico ne izdati podatkov o svojem primarnem okolju, a to ne spremeni dejstva, da službe ne bi sprejel, če bi mu jo kdo ponudil. Zavod za prestajanje kazni zaporov (ZPKZ) sicer sodeluje z določenimi podjetji, ki zaposlujejo obsojence že v času prestajanja kazni, a po odpustu je vsak posameznik bolj ali manj prepuščen sam sebi. Morda bi se stanje na tem področju spremenilo, če bi slovenska zakonodaja omogočala podjetjem zaposlovanje nekdanjih obsojencev, tako kot je to urejeno za druge marginalne skupine. Podjetjem ni do tega, saj je stereotip o sociopatiji in psihopatiji prevelik. Škoda, saj ni nobena skrivnost, da v naših zaporih prevladuje profil obsojencev, ki so zagrešili kaznivo dejanje na področju

gospodarstva, za te pa menda ne velja, da posedujejo tovrstne duševne motnje. Če jih, se o tem molči, saj je večina uglednih državljanov. Pa se ne bi smelo, saj se na tak način ti ljudje težko resocializirajo. Prilagodijo se le do te mere, da po odpustu ponovno zajahajo odlično pozicijo v svojem ali (najbolje) državnem podjetju, a z drugo, višjo vestjo in zavestjo, pravijo, saj jih je kazen izučila. Jih je res? Zapor, ki je institucija s funkcijo discipliniranja, poleg tolikšnega števila obsojencev ne utegne razmišljati še o tem, kaj bo z obsojencem, ko zapusti zaporniške zidove. Kakor koli, mislijo, kmalu bo jasno, ali je zapor za določene gospodarske kriminalce še vedno edina opcija ...

Če se vrnemo k zaposlovanju nekdanjih navadnih obsojencev, moramo dodati, da zakon dovoljuje nevladnim organizacijam in društvom za samopomoč, da lahko mimo razpisov uporabijo sredstva iz proračuna, ki jim po APZ (aktivni politiki zaposlovanja) pripadajo za strateški razvoj trga dela. Torej je glede na zakon civilni službi dovoljeno, da na svoja pleča prevzame breme in odgovornost (delovne) resocializacije nekdanjih zapornikov. Ob tem je povsem jasno, da zakon zaposlovanje dovoljuje, vendar ga ne omogoča ...

Gostujoča kolumnista Zuzanna G. Kraskova

024
KRALJI
ULICE

PISMO LJUBEMU IZ ZAPORA, 3., ZADNJI DEL

Želela sem stran, daleč stran. Pobegniti s tega groznega planeta smrti, bolezni, žalosti, trpljenja. Kje si, moj dragi, da utopim solze v tvojih dlaneh!? Kako naj preživim vse te dni brez tebe?! Ne zmorem več sama. Tako te potrebujem! Tebe. Tvoj nežni pogled. Kje si, dragi? Čutiš mojo žalost? Čutiš moje trepetanje? Slišiš moj jok? A veter ni zastal. Sonce ni utonilo, ko je umiral naš Dolgonogi. Ležal je na tistem malem koščku trave, ki smo ga našle na kamnitem dvorišču, stegoval mala krila, kot da bi hotel poleteti. Njegova mala glava je vse bolj omahovala. Gledala sem, kako umira. Iz oči v oči s smrtjo sem se še bolj zavedla, da preži tudi name, tudi na vse moje ljubljene in neljubljene. Da prihaja in da je lahko vsak trenutek tu. Začutila sem njeno prisotnost v jetrih, v moji vreli krvi. Začutila sem jo in čakala, kdaj mi bo podala hladno roko v pozdrav. Naj se mi že enkrat predstavi v vsej svoji veličini, da bom končno izvedela, česa se tako strašno bojimo! Naj mi že pokaže zobe, roge ali krila! Nič več ne morem čakati, nič več! Pravijo, da vse mine. Nerazumevanju in neznanju ni videti konca. Še en dan se izteka v gluho noč. Življenje teče dalje, kot da se ni nič zgodilo. Tako kot že dostikrat bom tudi danes, v tem peklu, kjer trenutno bivam, vzela v roke knjigo, se predala nežnemu božanju glasbe, ki je že dolgo edini nežni dotik med temi hladnimi

stenami. Prižgala si bom radio in se ob nekih drugih glasovih spomnila, da ljudje še vedno obstajajo. Tako je in nič drugače. Nisem sama! Vsi obstajamo. Tu si, poleg mene. Tako kot sem jaz venomer ob tebi. Neka tajna veza (Bijelo dugme) naju večno povezuje. Vse do zadnjega. Svet brez mene ne more obstajati in jaz ne morem brez njega. En sam manjkajoči del poruši celoto. Naveza na vrh smo. Vsi do zadnjega. Eno samo gibanje in mirovanje. Vse je pomembno. Vse ima svoj smisel. Rada pišem o smislu v nas, pa naj si mislijo, kar hočejo. Če drugega ne, vsaj govorim. Nekateri niti tega ne znajo. Ne znajo govoriti o pomembnih stvareh. Ne znajo se niti prehranjevati, ne znajo poslušati, ne znajo se učiti. Nočejo slišati o tem, kako pomembno je doumeti smisel bivanja, kako pomembno je vsaj truditi se, četudi samo z govorjenjem ali, bolje, vsaj z govorjenjem. Iskati smisel življenja je dandanes najtežje opravilo, saj si hočejo vsi zatiskati oči pred resničnim smislom – doumevanjem svetu. Če izkoriščamo le nekaj procentov možganov in s to revščino uspemo ustvariti nekaj takega, kot je atomska bomba ali elektrika, ali mlin na vodi, celo zapor, in če znamo doumeti, razumeti njih delovanje in pomen, tedaj ni vrag, da ne bi mogli s popolnim izkoristkom doumeti tudi sveta. Toliko znanja nam je dano v uporabo.

Lea Artist Mihalić

Ob 23:50

Sedim v bivalnem prostoru, merim si temperaturo, ki me spet nadleguje (že skoraj ves teden) in se trudim pojesti vsaj par suhih sliv. Appetit in dobro počutje mi drastično upadata. So trenutki, ko se vprašam, kaj me sploh še drži pokonci. Še vedno za vse krivim živce in vreme. Ne spominjam se, da bi bila v življenju kdaj tako morbidno utrujena kot zdaj. Počitka potrebna to že, a tako prekleto utrujena še ne. Zato le še poljub za lahko noč!

Tvoja Sandra

»Eho« iz totega konca:

Boštjan Cvetič

ZDRAVJE, NOV DRUŽINSKI ČLAN IN RIBIČ

foto: osebni arhiv

Meseci letijo in starka zima počasi trka na vrata. To je čas, ko se kar vrstijo številni dogodki, saj se bliža konec leta in je posledično vse precej živahno. Približno v tem času, dobrih osem let nazaj, smo v okviru naše humanitarne organizacije odprli Ambulanto za osebe brez obveznega zdravstvenega zavarovanja s posvetovalnico – Maribor. Delo le-te, problematiko in vizijo za nadaljnje delo vsako leto obelodanimo na posebni tiskovni konferenci.

Tako smo tudi letos v četrtek, 21. 11. 2013, predstavili gradivo ter odprli vrata medijem, ob navzočnosti zdravnikov prostovoljcev, ki sta jih tokrat predstavljala prim. dr. Dušan Flisar in dr. Đorđe Radić. S strani Ministrstva za zdravje je bil prisoten g. Damjan Jagodic, z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ga. Danica Ošljaj, z Mestne občine Maribor ga. Lilijana Zorko, z Univerzitetnega kliničnega centa Maribor ga. Medeja Fekete in ga. Andreja Ivanušič, prav tako pa ni šlo brez prvega prostovoljca in staroste (z veliko začetnico) naše ambulate in vodje ljubljanske, dr. Aleksandra Dopliharja. Kaj povedati o poglavitnih zaključkih tiskovne konference? Ob odprtju smo rekli, da gre za enoletni projekt in se temeljito zarekli, saj temu že dolgo ni tako. Kažejo se namreč potrebe po še kaki tovrstni ambulanti v Sloveniji. Znotraj naše smo v teh letih pridobili številne diagnostične aparature, tako da so naši pacienti deležni povsem primerljive oskrbe, kot ostali zavarovanci, v določenih segmentih pa so celo na boljšem. S tem imam v mislih naš laboratorij. Tam smo »založeni« s hematološkim in urinskim analizatorjem, EKG aparatom, oksimetrom, CRP readerjem, spirometrom, avtomatskim zunanjim defibrilatorjem ...

Kot vemo, so velike in alarmantne stiske tudi na področju zobozdravstva, zato smo v lanskem letu odprli ordinacijo ter dokončno formirali specialistične ambulate po področjih na: kardiološko, nevrološko, pediatrično, revmatološko in očesno. Število zdravnikov in zobozdravnikov se je v letih povečevalo, čeprav smo še danes nadvse veseli vsakega prostovoljca. V tem trenutku v naši ambulanti prostovoljno dela trideset zdravnikov, tako splošnih kot številnih drugih specialnosti, poleg tega pa še štirje zobozdravniki. Ob tem ne smemo pozabiti na podporno osebje, ki predvsem v smislu triaže nosi glavno breme.

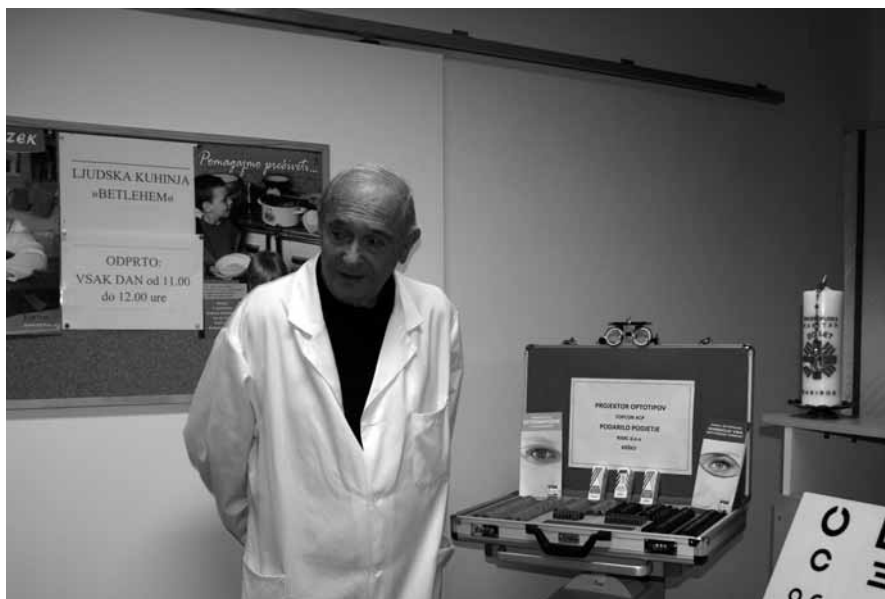

foto: arhiv Skofjske Karitas

Govorim o medicinski sestri, laborantki ter administratorki. Tu so še farmacevtka, pravnik in strokovni delavec na področju socialnega varstva ter mnogokrat prevajalka za albanski in romski jezik, saj so se ciljni populaciji brezdomnih priključili še Romi, izbrisani ter nekateri ubožani privatniki ...

Statistična slika glede uporabe naših storitev (poleg standardne ambulantne ponudbe imamo tudi higienski sklop: tuš, oblačila, obutev ...) kaže, da se na letni ravni vrtimo okoli številke štiristo. Pravzaprav je težko presoditi, ali je to malo ali dosti, zame, denimo, je preveč že en sam! Smo namreč v 21. stoletju. Dr. Radić je to plastično prikazal s prisposodob, da lakota govori iz ljudi, ki prihajajo po pomoč v našo ambulanto. Simptomatika je vezana na kronična obolenja srca in ožilja, težave s povišanim krvnim pritiskom, psihične težave, sladkorno boleznijo, akutna respiratorna obolenja, KOPB – kronično obstruktivno bolezen pljuč, kronične bolečine zaradi degenerativnih obolenj lokomotornega aparata, alergije ter okvare jeter – cirozo jeter. Za to, da smo in še vedno lahko obratujemo in zagotavljamo zdravstveno in socialno pomoč vsem, ki to potrebujejo, se moramo zahvaliti vsem našim mecenom, donatorjem in ljudem dobrega srca ter prav tako našim sofinancerjem: Mestni občini Maribor, Ministrstvu za zdravje, FIHO – Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji in Zavodu

Republike Slovenije za zaposlovanje. No, pa naj bo dovolj o tem. Me je pa pred časom na nek način fasciniral, ali pa tudi ne, ideja in na to vezan projekt, ki je zaživel v Mariboru. Namenjen je socialno ogroženi populaciji, gre pa za distribucijo hrane, ki ostane v številnih lokalih po zaprtju le-teh. Ideja je vsaj zame fascinantna in tudi ustrezno promovirana s strani mecenke organizacije, ki jo primerno vodi. Res je, da enormne količine že pripravljene hrane romajo v koš, na drugi strani pa so ljudje širom Slovenije dobili novega družinskega člana – lakoto. Pred kratkim sem prisluhnil pomislekom s tem v zvezi, da lokali s tem zmanjšujejo stroške poslovanja v smislu, da ni odpada in potrebnega razvrščanja ter odvoza odvečne hrane. O tem ne morem soditi, pač pa se mi, kot socialno osveščenemu državljanu, zastavlja predvsem naslednje vprašanje: si lahko predstavljate, da bi šla mecenka organizacija korak dalje in omogočila ter naučila ciljno populacijo, da bi sama prihajala po hrano in jo posledično distribuiral do ciljnih ustanov in drugih ljudi, ki so potrebni tovrstne pomoči? Drugače povedano, imeli bi ribo, ribnik in izurjene ribiče, če se navezujem na znan rek. Si zamišljate človeka, ki je opolnomočen in obenem ponosen, da dela in ustvarja z lastnimi rokami!? Neprecenljivo! Se bom v smeri morebitne nadgradnje ideje rade volje pustil presenetiti ...

PODPIRAM!

Prodajalka Zvezdana je o sebi povedala:

»Prodajalka sem že tri leta, prodajam pa na različnih lokacijah. Povsod srečujem veliko prijaznih ljudi, ki mi radi volje namenijo kak evro. Ta mi še kako prav pride za kak priboljšek ali cigarete.«

Kupka Milka, študentka je o prodajalki Zvezdani in Kraljih ulice povedala:

»Časopis vedno kupim pri drugem prodajalcu/ki, saj dam na ta način vsem enako/vredno možnost zaslужka. Tokrat je bila »srečna« prodajalka Zvezdana. Časopis kasneje, tekom dneva na skrivaj preberem na faksu.«

Pripravila Klavdija Krapež

foto: Klavdija Krapež

LJUDSKA KUHNA - POLNJENE PAPRIKE S SKUTO

Sestavine:

8 podolgovatih paprik
1/2 kg skute
2 jajci
2 čajni žlički soli
1 žlica moka
1/2 dl olja

Priprava:

Paprike očistimo in odstranimo semena. Posebej zmešamo skuto, jajci, sol in moko ter paprike napolnimo z omenjeno maso. Paprike premažemo z oljem in položimo v pekač ...

Pečemo na 200 stopinjah in počakamo, da se paprika lepo zapeče.

Ves postopek je hiter in enostaven, pa še dobro je za povrh.

Dober tek vam želim!

Ljubiša Šordjan - Luka

foto: Vir internet

SMS-KOMENTARNICA: 030 323 306

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI SMS-KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. V OBLIKI SMS-SPOROČIL JIH OB VSAKRŠNI URI LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 306. VABLJENI K SODELOVANJU!

3. 12.>> Spoštovani Kralji ulice, še posebej pa prodajalec pri BTC-ju (City parku) (evid. št. 15, Jakob Harisch – op. uredništva), želela sem izreči pohvalo in zahvalo prodajalcu pred City Parkom, ki s prijaznostjo, nasmehom in žarečim pozdravom vsem mimoidočim polepša dan. Lahko bi marsikoga podučil o odnosih. Vse najlepše, Martina Ozbič

7. 12.>> Prisrčen pozdrav in zahvala prodajalcu Kraljev ulice pri Hoferju v Mostah, za prijazne besede. Želela sem le dati denar, ne kupiti časopisa, a mi ga je vseeno z nasmehom in prijazno ponudil. Res je, denar ni vse toplina besed in srčnost pa neizmerno veliko. Vse lepo in srečno! Pa nasvidenje še kdaj, Mojca

KO SE ZNAJDEŠ NA ZAPRTEM ODDELKU PSIHIATRIJE

(KAJ SE MI JE DOGAJALO MED ŠTIRIMI STENAMI, KO SEM BILA TRI DNI ZAPRTA V PSIHIATRIČNI BOLNIŠNICI), 2. DEL

O PACIENTKAH

Sem pa, kot že rečeno, dobila nekaj zaveznic tudi med pacientkami. Te ženske, ki so bile z mano tam na zaprtem oddelku, so bile zares bolne. Psihično bolne. Veliko je bilo povratnic, nekatere so bile tam dolge mesece, celo leta. Verjamem, da se psihiatrija modernizira in razvija, verjamem pa tudi, da psihičnih bolezni v večini ne znajo ozdraviti, ampak lahko le maksimalno omilijo najhujše simptome bolezni. Ženske vseh starosti se tam borijo s svojimi demoni na najboljši možni način, ki ga poznajo.

Največ se je dogajalo v kadalnici. To je bil izprazenjen (bivši) WC, na steni so na to dejstvo spominjale bele keramične ploščice. Bizarno je bilo tudi to, da je bil v sobi, kjer se je kolektivno kadilo, samo en stol, ki pa je (logično) neprestano menjaval lastnika. Zraven stola je stal ogromen okrogel pepelnik. Tja so prihajale tudi nekadilke. Mogoče zato, ker je bila to edina soba, kamor osebje ni zahajalo. Tam so se torej pletle filozofske debate, tam so se odkrivala tragične, žalostne, neverjetne življenjske zgodbe pacientk. Tam se je govorilo o vsem in o vseh. Odkrito in brez dlake na jeziku. Prihajalo je tudi do nesoglasij, ampak v veliki večini so se tu ženske medsebojno tolažile. Tu si dobil pravo moralno podporo, ki si jo tako nujno potreboval. Tu si bil potolažen, če si jokal ali bil žalosten. Tu si se do solz nasmejal, ko smo se skupaj hecale. Tu so se dogajale tudi majhne preprode. Če si želel, da ti nekdo prinese kavo ali cigarete, je bila kadalnica pravi prostor za to, da si se zmenil. Ker so v kadalnico zvečer prihajale tudi pacientke z odprtega oddelka, ki so imele dostop do kioska in kavomata, so ti prinesle »robo«. Kot že rečeno, življenjske zgodbe sopacientk in njihove diagnoze so bile neverjetne. Enostavno neverjetne. Veliko jih je imelo otroke, kar nekaj je bilo mam, razočaranih nad življenjem, nad partnerjem. Bile so site maltretiranja, izigravanja, laganja, revščine, lažnega upanja in včasih celo prisluhov in prividov, ki so jim počasi, a zagotovo uničevali življenje. Po koščkih, a vztrajno. Večinoma so si želele le

Melanija

eno – ozdraveti in oditi domov. So bile pa tudi izjeme, ki jim je življenje v bolnišnici ugajalo in so se tam stalno pojavljale. Trudila sem se, da ne bi obsojala, tudi zato, ker nisem želela, da bi kdo obsojal mene. Spoprijateljila sem se z nekaj fejest babnicami. P, ti si taka dušica, bila si mi mama, kot mnogim na oddelku, nič drugega nisi kot čista dobrota. V tebi ni niti ene same zlobne celice. Upam, da si dobro. Tudi moja cimra je bila cool, ampak kar kompleksna oseba, nisem je uspela prebrati. Spretna, lepa, talentirana S., želim ti vse najboljše.

Julija G. (iz Sežane)

DONACIJA OBLAČIL

Že drugič letos sva s Chrisom na povabilo Halcoma d.d. odšla po donirana oblačila. Tokrat naju je čakalo res veliko lepo zloženih in sortiranih oblačil, ki bodo našim uporabnikom v mrzli zimi prišla še kako prav.

V imenu Kraljev ulice bi se lepo zahvalil za prejeta oblačila in prijazen sprejem.

Mitja Križančič

foto: arhiv Halcoma d.d.

VSE VEČ JE MODRIH LJUDI. TAKI SO OD MRAZA.

BREZPLAČNE PRIREDITVE

Razstave, predavanja

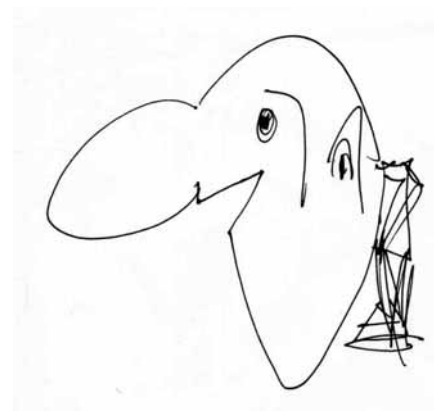
KAJ: Melodija ni nikoli odveč-nrazstava ob 85. letnici rojstva skladatelja Urbana Kodra
KJE: NUK, Turjaška 1, Plečnikov hodnik
KDAJ: 5. 12. 2013 - 5. 2. 2014

KAJ: Fotografska razstava Hermana Pivka-iz cikla likovni kritiki izbirajo
KJE: Cankarjev dom, Prešernova cesta 10, Prvo preddverje
KDAJ: 3. 12. 2013 - 5. 1. 2014

KAJ: Branimir Ritonja: Obrazi
KJE: Cankarjev dom, Prešernova cesta 2, Mala galerija
KDAJ: 19. 12. 2013 - 19. 1. 2014

KAJ: Projekt MADE IN CHINA, predstavitev multiplov (t.j. umetnin z določeno tržno vrednostjo)
KJE: Cankarjev dom, Prešernova cesta 10, Prvo preddverje
KDAJ: 16. 12. 2013 - 5. 1. 2014

KAJ: MADE IN US (skupni projekt umetnikov Uroša Abrama, Uroša Weinbergerja, Marka Požlepa, Luke Uršiča in Mihe Štruklja)
KJE: Galerija Vžigalica, Trg francoske revolucije 7
KDAJ: 20. 12. 2013 - 6. 1. 2014

Janez

Prireditelji, vabljeni k objavljanju svojih brezplačnih prireditev!
Pišite nam na e-naslov:
urednistvo@kraljiulice.org

028
KRALJI
ULICE

MILOŠEVI FOTOGRAFSKI KOTIČEK

foto: Miloš Stosić

ZAČETEK IN KONEC

Balkanski megapolis je okrašen. Turistični del mesta, cona za pešce. Ulica kneza Mihajlova s svojimi razkošnimi delavnicami, razstavnimi prostori, kavarnami, restavracijami, hoteli, knjigarnami, muzeji, tujci, cestnimi umetniki, upokojeni, delavci, študenti, zastojkarji, prišleki, brezdomci, mimoidočimi. V nekem trenutku se pojavi delavec, ogrnjen v kostim dedka Mraza, ki mu v objem teče razigran otrok, ob strani pa na ledenem pločniku sedi in berači starka.

foto: Miloš Stosić

PRAZNOVANJE

Naslednja asociacija od prazničnih proslav in sprejemov vodi k praznovanjem: mize, ki se šibijo pod težo dobrot, topli domovi, na kupu zbrana družina in sorodstvo. Tovrstna slika sčasoma že prehaja v kliše; ko leta minevajo, mnogi ostajajo za praznike sami, mize pa so zgovorne same po sebi.

Miloš Stosić

OGLASNA DESKA

Cenjene bralke in bralce našega časopisa obveščamo, da smo - kot ste verjetno že sami opazili - nekoliko spremenili zunanost. To smo storili na pobudo prodajalcev, ki vam želijo ponuditi časopis v čim lepši in vremenskim neprilikam bolj odporni obliki. Uredništvo Kraljev ulice

Šofer B kategorije išče delo. Zanesljiv, poznam Ljubljano. Delo naj bo honorarno. Imam veliko izkušenj ter poznam teren. Hvala. Tel.: 070 626 701

Potrebujete manjša popravila doma? Keramika, laminat, montaža pohištva? Ali pa urejanje okoli hiše, oziroma (aktualno v kratkem) odmetavanje snega? Na razpolago sem vam zelo ugodno, v borbi za preživetje. 031 33 88 24, Taubi

Udeleženci glasbene delavnice in delavnice izdelovanja instrumentov iz recikliranih materialov so pod vodstvom mentorja Iztoka Korena v marcu izdali CD z naslovom Ulične žvrgoljivosti.

Naročila zanj sprejemamo preko mejla: urednistvo@kraljiulice.org oziroma info@kraljiulice.org, CD pa je že možno kupiti tudi pri naših prodajalcih. Cena znaša 2 €.

Zima, zima, bela se sred Ljubljane dela, pa tako je bela, da bo nekaj v PRP-ju vzela. Pridite pogledat še vi, ker pri nas se vse možno dobi. (PRP - Posredovalnica rabljenih predmetov, Poljanska cesta 14)

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsako sredo od 15h - 17h v Športni center Bežigrad (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Ponosno obveščamo kupce revije in vse morebitne interesente, da je izšla zbirka pesmi, aforizmov, šal, grafitov in nadoglasov, imenovana Tlakovanke (po ceni 4 €). Sprejemamo naročila preko mejla urednistvo@kraljiulice.org oziroma info@kraljiulice.org, dostopna pa je tudi pri naših prodajalcih. Vabljeni k nakupu!

029
KRALJI
ULICE

Danilo Sorli

Nik - posthumno

							HORMON ŽLEZE ŠČITNICE, KI URAVNAVA RAST IN PRESNOVO	NASPROTO- VANJE ČAŠČENJA VERSKIH PODOB	PLAHA GOZDNA ŽIVAL	MEHKO KOZJE USNJE	SOL OCETNE KISLINE	OTOČJE V OCEANUJI (IZ ČRK: KRILA)
							GRAFIČNI DELAVEC					
							RIBJE JAJČECE (POMANJ- ŠEVALNICA)					
							OKROGLA GREDA V PARKU					
							ON IN ---			TITAN RISBA LASTNEGA OBRAZA		
							KADAR		NIZOZEMSKA JADRNICA ZA PREVOZ ANTON AŠKERC			
							GOZDOVNIK IGRALKA ZEMLJIČ					SESTAVIL JOŽE PETELIN
DEL POVEZAVE MED NADSTROPJI		TERMO- METER	STEKLENA CEVASTA POSODA ZA KEMIJSKE POSKUSE	PIHALNO GLASBILO	ŽAREČA SNOV, KI JO IZBRUJNE OGNJEVIK	STARA PLOŠKOVNA MERSKA ENOTA	KRISTUSOV SODNIK VILKO NOVAK				JAPONSKI SAMOMOR	HRVAŠKI SKLADA- TELJ (KRSTO): IZ: KODA
TKIVO V OČESNEM ZRKLU										SLOVENSKA UMETNIŠKA SKUPINA ALFRED NOBEL		
CENTRALA ZA DALJINSKO OGREVANJE								ZAHOD SLOVENSKI KOMPONIST (BORUT)				
OPREMA							IME IGRALKE RINE	PREŠER- NOVA PESNITEV PAST				
MNOŠTVO, RAZNO- VRSTNOST										VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI		
LETOVIŠČE OB HRVAŠKI OBALI (VINODOLSKI)				MAKE- DONSKO KOLO	TOVARNA AV- TOMOBILOV SARAJEVO TURŠKO JEZERO			VELIK AVSTRAL- SKI PTIČ	ZAČETNICI SLIKARJA KRALJA			ŠARM, ČAR
IZBIRA NPR. ČLANA V KOMISIJO									GL. MESTO ITALIJE BRANKO SVET			
AMERIŠKI ROK GLASBENIK (PETER)							ALBANSKI PESNIK (HASAN): IZ ČRK: RIMBEKA					
ST. GRŠKI DRŽAVNIK, VODITELJ AHAJSKE ZVEZE							STROKOV- NJAK ZA ZVOK					

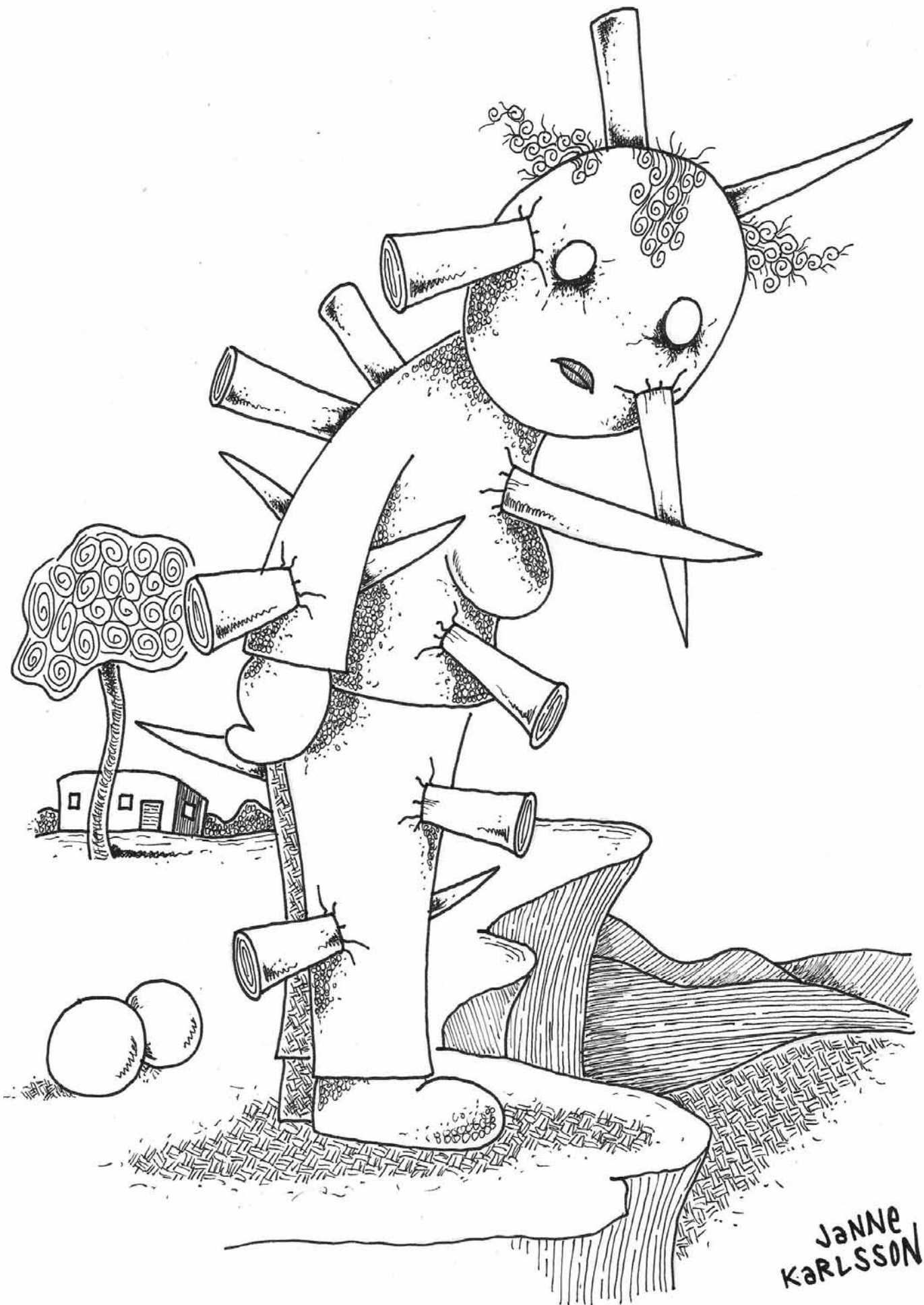
joze.petelin@yahoo.com

POZOR - NAGRADNA IGRA

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne nagrade: knjigo Franja Frančiča Meseno spoznanje, Tlakovanke (zbirka pesmi, aforizmov, šal, grafitov in nadglasov), stripovski zvezek Stripnik III, DVD-trojček, zgoščenko »Odpeti pesniki« - izbirate lahko med pesmimi Daneta Zajca, Srečka Kosovela in Nika Grafenauerja ter zgoščenko Ulični žvrgoljivosti Kraljev ulice.

Iskrene čestitke nagrajencem prejšnje pravilno rešene nagradne uganke, ki sta: Marko Vojvoda iz Ljubljane in Otmar Krajnc iz Portoroža.

DRAGO IN ĐIMI

Z Dragom se redno srečujeva na Kraljih, skupaj pozajtrkujeva in zraven obvezno pokramljava. Prijetno se počutiva v družbi drug drugega.

